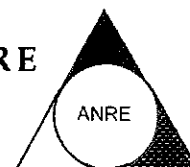

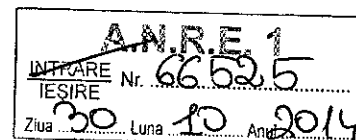
**AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE REGLEMENTARE
ÎN DOMENIUL ENERGIEI**

PARLAMENTUL ROMÂNIEI
CAMERA DEPUTAȚILOR
SECRETARIA GENERALĂ
Nr. 2/2237 CP/CB. 11.2014

CABINET PREȘEDINTE

R 24/2014

Parlamentul României

Camera Deputaților

Domnului Președinte Valeriu Ștefan ZGONEA

Handwritten signature and initials.

Parlamentul României
Camera Deputaților

B.P. Nr. 1129 din 04.11.2014

PARLAMENTUL ROMÂNIEI
CAMERA DEPUTAȚILOR
REGISTRATURA GENERALĂ
Nr. Intrare 3640
Ziua 10 Luna 10 Anul 2014

Stimate domnule Președinte al Camerei Deputaților,

Handwritten signature: Valeriu Ștefan Zgonea

Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei vă transmite, în conformitate cu prevederile art. 1, alin. (7), din Legea nr. 160 /2012 pentru aprobarea OUG nr. 33 /2007 privind organizarea și funcționarea ANRE, **Raportul anual privind determinarea prețurilor și tarifelor reglementate.**

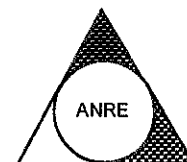
Cu deosebită considerație,

/ Președinte
Niculae HAVRILET
Handwritten signature of Niculae Havrilet

**AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE
REGLEMENTARE ÎN DOMENIUL ENERGIEI**

**Raport anual al
Autorității Naționale de Reglementare în
domeniul Energiei
privind determinarea prețurilor și
tarifelor reglementate**

1 noiembrie 2014

CUPRINS

1. Introducere	3
2. Evoluția prețurilor și tarifelor reglementate în anul 2014.....	3
2.1. Energie electrică.....	3
2.2. Gaze naturale	28
3. Perspective 2015 și concluzii	51
3.1. Energie electrică.....	51
3.2 Gaze naturale	55

1. Introducere

Acest document constituie raportul realizat de Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei - ANRE în vederea îndeplinirii obligațiilor de raportare cuprinse în prevederile art. 1, alin. (7), din Legea nr. 160 /2012 pentru aprobarea OUG nr. 33 /2007 privind organizarea și funcționarea ANRE, publicată în Monitorul Oficial în data de 3 octombrie 2012, obligații privind determinarea prețurilor și tarifelor reglementate, aprobate pentru anul următor.

Aprobarea tarifelor reglementate aferente serviciilor specifice sectorului energiei electrice se realizează în conformitate cu prevederile Legii nr. 160/2012, art. 9 alin.(1) lit.ab) până cel târziu la 15 decembrie a anului curent. În vederea respectării prevederilor legale menționate, potrivit reglementărilor emise de ANRE, în perioada octombrie-noiembrie a fiecărui an se realizează colectarea și analiza datelor pentru stabilirea tarifelor reglementate. În aceste condiții raportul prezintă evoluțiile anului 2014 și creionează perspectiva anului 2015 în baza datelor preliminare provenite de la producătorii, furnizorii și operatorii de rețea din sectorul energiei electrice și gazelor naturale.

2. Evoluția prețurilor și tarifelor reglementate în anul 2014

2.1. Energie electrică

Producere

Modificări legislative

Având în vedere necesitatea armonizării cadrului de reglementare existent cu prevederile legislative nou apărute, prin Ordinul ANRE nr. 83/20.11.2013 s-a aprobat *Metodologia de stabilire a prețurilor pentru energia electrică vândută de producători pe bază de contracte reglementate și a cantităților de energie electrică din contractele reglementate încheiate de producători cu furnizorii de ultimă instanță*.

Principalele elemente de noutate aduse de această metodologie sunt:

- Stabilirea cantităților de energie electrică din contractele reglementate cu respectarea procentelor de achiziție din piața concurențială aferente fiecărei etape cuprinse în *Calendarul de eliminare a tarifelor reglementate*, aprobat prin Memorandumul de Înțelegere semnat de Guvernul României cu Comisia Europeană în data de 13 martie 2012;
- Limitarea aplicabilității prevederilor privind stabilirea/modificarea/ajustarea de către ANRE a prețurilor/cantităților de energie electrică din contractele reglementate până cel mai târziu la data încheierii *Calendarului de eliminare a tarifelor reglementate* (31 decembrie 2017);
- Introducerea unei ordini de prioritate pentru stabilirea obligațiilor de vânzare a unor cantități ferme de energie electrică pe bază de contracte reglementate;

-
- Stabilirea unei limite maxime pentru cantitatea anuală de energie electrică ce poate fi preluată pe bază de contracte reglementate pentru producătorii care dețin/exploatează comercial grupuri nucleare electrice și/sau hidroelectrice dispecerizabile;
 - Preluarea opțională pe contract reglementat, în ordinea prețului, a energiei electrice livrate din: grupuri termoelectrice dispecerizabile care beneficiază de prevederile unor Hotărâri de Guvern privind accesul garantat la rețelele electrice sau exceptarea de la respectarea structurii amestecurilor de gaze naturale stabilite/avizate de ANRE; grupuri/centrale care beneficiază de schema de sprijin de tip bonus sau cu certificate verzi;
 - Aplicarea prețurilor reglementate stabilite prin reglementările specifice în cazul producătorilor care beneficiază de schema de sprijin de tip bonus și în cazul producătorilor care beneficiază de scheme de sprijin alternative de tip feed-in;
 - Considerarea în calculul prețului mediu reglementat, după caz, a veniturilor din contractele de servicii tehnologice de sistem și a veniturilor din vânzarea energiei termice (stabilite conform reglementărilor specifice);
 - Posibilitatea preluării unor cantități ferme de energie electrică pe bază de contracte reglementate de la producătorii care beneficiază de schema de sprijin cu certificate verzi, la prețuri stabilite conform ofertei transmise de aceștia la ANRE, numai în cazul în care prețurile ofertate sunt mai mici sau cel mult egale cu prețul reglementat stabilit pentru producătorii care dețin/exploatează comercial grupuri hidroelectrice dispecerizabile;
 - Flexibilizarea procedurii de modificare a cantităților de energie electrică din contractele reglementate.

Având în vedere faptul ca:

- la sfârșitul anului 2013, prin OUG nr. 102/15.11.2013, a fost instituit impozitul pe construcții, la nivelul de 1,5 % din valoarea acestora, plătit anual, începând cu anul 2014;

- metodologia aprobată în noiembrie 2013 prevedea posibilitatea ajustării prețurilor reglementate pentru semestrul II doar în cazul modificării prețului combustibilului (resursei primare), iar în categoria costurilor suplimentare din anul precedent puteau fi recunoscute doar cele corespunzătoare diferențelor de preț la achiziția combustibilului și infirmării prognozei hidrologice,

prin Ordinul ANRE nr. 36/12.06.2014 au fost aprobate modificări și completări ale metodologiei, astfel încât să fie posibilă recunoașterea taxelor/impozitelor noi, devenite scadente în cursul anului, dacă acestea nu au fost luate în considerare la stabilirea prețurilor în vigoare. Costurile cu aceste taxe/impozite noi se pot recunoaște la ajustarea prețurilor reglementate pentru semestrul II al anului în curs și/sau la stabilirea prețurilor reglementate pentru anul următor.

Evoluția prețurilor la producere

Pe baza Metodologiei aprobate prin Ordinul ANRE nr. 83/2013, în decembrie 2013 au fost stabilite cantitățile și prețurile din contractele reglementate de vânzare-cumpărare a energiei electrice pe anul 2014.

La stabilirea cantităților și a prețurilor din contractele reglementate de vânzare-cumpărare a energiei electrice pe anul 2014 au fost luate în considerare următoarele elemente:

- prognoza orară de consum din anul 2014, transmisă de furnizorii de ultimă instanță (FUI) pentru clienții casnici care nu au uzat de eligibilitate;
- cantitățile orare de energie electrică necesar a fi asigurate de furnizorii de ultimă instanță prin achiziționarea acestora de la producători, pe contracte reglementate, determinate în funcție de gradul de dereglementare din fiecare semestru al anului 2014, prevăzut în *Calendarul de eliminare a tarifelor reglementate*;
- cantitățile orare de energie electrică livrate din grupurile dispecerizabile, rezultate din rularea programului PowrSym pentru anul 2013;
- datele transmise de producători privind veniturile/costurile și producțiile/livrările/consumurile de energie realizate în anul 2013 și estimate pentru anul 2014;
- nivelul considerat justificat pentru fiecare categorie de cost la aprobarea anterioară a prețului reglementat;
- informațiile din memoriile justificative transmise de producători, calendarul de liberalizare a prețului gazelor naturale din producția internă, rata inflației prognozată pentru anul 2014 etc.

Având în vedere necesitatea atenuării efectelor generate de creșterea gradului de dereglementare în sectorul clienților casnici, a rezultat că pentru anul 2014 nu pot fi preluate pe contracte reglementate cantități de energie electrică produse de grupuri/centrale termoelectrice. În aceste condiții, consumul furnizat la tarife reglementate în anul 2014 a fost asigurat prin preluarea pe contracte reglementate numai a unor cantități de energie electrică produse de grupuri/centrale hidroelectrice și nuclearelectrice.

Pentru a evita transferarea către clienții casnici (prin prețurile/tarifele reglementate) a unui cost nejustificat și având în vedere valoarea foarte mare estimată a impozitului pe construcții instituit prin OUG nr. 102/15.11.2013, la stabilirea prețurilor medii din contractele reglementate pe anul 2014 ale S.C. Hidroelectrica S.A. și S.N. Nuclearelectrica S.A. (115,2 lei/MWh, respectiv 145,88 lei/MWh) acest cost nu a putut fi inclus până la stabilirea bazei de calcul la care se aplică procentul de 1,5 %.

Ca urmare a completărilor metodologice aprobate prin Ordinul ANRE nr. 36/2014, costul cu impozitul pe construcții a fost luat în calcul la ajustarea prețurilor pentru semestrul al II-lea al anului 2014, pe baza documentelor de plată prezentate de producători, rezultând o creștere a prețurilor de cca. 9,19% în cazul S.C. Hidroelectrica S.A. și de cca 5,68 % în cazul S.N. Nuclearelectrica S.A..

Astfel, cantitățile și prețurile din contractele reglementate pe anul 2014 pentru producători sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Producator	Cantitatea de energie electrică din contractele reglementate	Preț mediu reglementat stabilit în decembrie 2013 pentru anul 2014	Preț mediu reglementat stabilit în iunie 2014 pentru semestrul II 2014
	[MWh]	[lei/MWh]	[lei/MWh]
S.C. Hidroelectrica S.A.	5.317.131	115,20	125,79
S.N. Nuclearelectrica S.A.	3.742.450	145,88	154,17

Producerea energiei din surse regenerabile de energie

Metodologia de stabilire a prețurilor reglementate de vânzare și a regimurilor de comercializare a energiei electrice produse din surse regenerabile de energie în centrale electrice cu puteri electrice instalate de cel mult 1 MW pe centrală sau 2 MW pe centrală în cazul cogenerării de înaltă eficiență din biomasă a fost prenotificată în anul 2013.

Odata cu intrarea în vigoare, la 1 iulie 2014, a noilor *Orientări privind ajutorul de stat pentru mediu și energie, pentru perioada 2014-2020 (2014/C 200/01)*, publicata în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene din 28.06.2014, care introduc o serie de noutăți în domeniul energiilor regenerabile, este în lucru, în vederea aprobării, *Metodologia de stabilire a prețurilor reglementate de vânzare și a regimurilor de comercializare a energiei electrice produse din surse regenerabile de energie în centrale electrice cu puteri electrice instalate de cel mult 500 kW.*

Producerea de energie electrică și termică în cogenerare de înaltă eficiență

Modificări legislative

Prin *Hotărârea Guvernului nr. 494/2014 pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1215/2009 privind stabilirea criteriilor și a condițiilor necesare implementării schemei de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență pe baza cererii de energie termică* se prevede scutirea de la plata contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență, respectiv a tarifului unitar, plătit lunar, exprimat în lei/kWh, a furnizorilor care livrează energie electrică la export.

*Ordinul ANRE nr. 16/2014 privind completarea Metodologiei de determinare și monitorizare a supracompensării activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de schema de sprijin de tip bonus aprobată prin Ordinul ANRE nr. 84/2013 a fost emis pentru a încuraja creșterea eficienței producerii energiei electrice și termice în cogenerare în capacitățile care accesează schema de sprijin, astfel încât la analiza de supracompensare să se considere valorile economiei de energie primară 10% și a randamentului global 70%, stabilite prin *Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012.**

ANRE a emis *Ordinul nr. 50/2014 pentru modificarea Ordinului nr. 119/2013 privind aprobarea contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență și a unor prevederi privind modul de facturare a acesteia* prin care s-a modificat valoarea contribuției pentru semestrul II 2014, determinată în conformitate cu prevederile *Metodologiei de determinare și monitorizare a contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență* aprobată prin Ordinul ANRE nr. 117/2013, pe baza costurilor și veniturilor, inclusiv din supracompensarea corespunzătoare perioadei de evaluare 01.04.2011 - 31.12.2013, estimate pentru iulie – decembrie 2014 și a corecției (costuri – venituri) aferente semestrului I al anului 2014.

În conformitate cu programul de reglementări pentru anul 2014, au fost elaborate documentele de discuție pentru *Metodologia de stabilire a prețurilor pentru energia termică livrată în SACET din centrale cu unități de cogenerare care nu beneficiază de scheme de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență*, pentru *Metodologia de stabilire și ajustare a prețurilor pentru energia electrică și termică produsă și livrată din centrale de cogenerare ce beneficiază de schema de sprijin, respectiv a bonusului pentru cogenerarea de înaltă eficiență, cu modificările și completările ulterioare* și pentru *Metodologia de monitorizare și raportare privind schema de sprijin pentru promovarea cogenerării bazate pe cererea de energie termică utilă*.

Evoluția prețurilor și bonusurilor pentru producerea energiei electrice în cogenerare de înaltă eficiență și a prețurilor pentru producerea energiei termice în cogenerare

Determinarea prețurilor și bonusurilor pentru producerea energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență pentru producătorii de energie electrică în cogenerare care beneficiază de schema de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență pe baza cererii de energie termică utilă, precum și a prețurilor pentru energia termică produsă în cogenerare pentru anul 2014 se realizează cu aplicarea, în principal, a următoarelor reglementări:

- Hotărârea Guvernului nr. 1215/2009 privind stabilirea criteriilor și a condițiilor necesare implementării schemei de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență pe baza cererii de energie termică utilă cu modificările ulterioare;
- Ordinul ANRE nr. 3/2010 privind *Metodologia de stabilire și ajustare a prețurilor pentru energia electrică și termică produsă și livrată din centrale de cogenerare ce beneficiază de schema de sprijin, respectiv a bonusului pentru cogenerarea de înaltă eficiență, cu modificările și completările ulterioare* (Ordinele ANRE nr. 36/2010, 17/2011, 43/2012, 1/2013);
- Ordinul ANRE nr. 84/2013 de aprobare a *Metodologiei de determinare și monitorizare a supracompensării activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de schema de sprijin de tip bonus cu completările ulterioare* (Ordinul ANRE nr. 16/2014);
- Ordinul ANRE nr. 114/2013 privind aprobarea *Regulamentului de calificare a producției de energie electrică în cogenerare de înaltă eficiență și de verificare și monitorizare a consumului de combustibil și a producțiilor de energie electrică și energie termică utilă în cogenerare de înaltă eficiență*;

- Ordinul ANRE nr. 115/2013 pentru aprobarea *Procedurii de avizare a proiectelor noi sau de re tehnologizare ale centralelor de cogenerare, cu modificările și completările ulterioare*;
- Ordinul ANRE nr. 116/2013 pentru aprobarea *Regulamentului privind stabilirea modului de colectare a contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență și de plată a bonusului pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență*;
- Ordinul ANRE nr. 117/2013 pentru aprobarea *Metodologiei de determinare și monitorizare a contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență*;
- Ordinul ANRE nr. 119/2013 pentru aprobarea *contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență și a unor prevederi privind modul de facturare a acesteia, cu modificările ulterioare*;

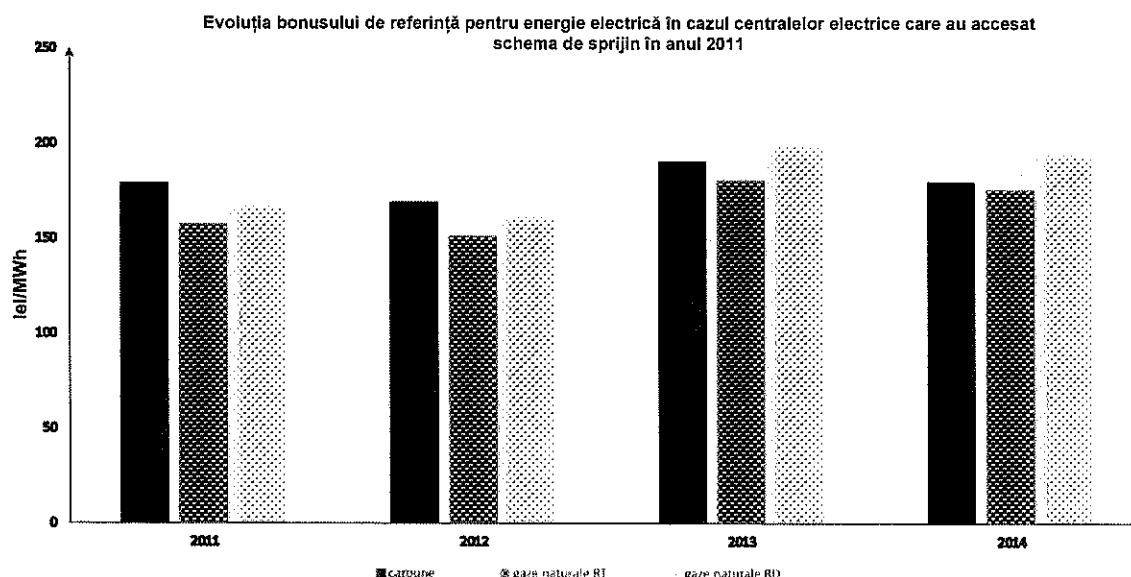
ANRE aprobă anual, prin ordin, valorile prețului de referință și ale prețurilor reglementate pentru energia electrică aplicabile producătorilor de energie electrică și termică în cogenerare care beneficiază de bonus, valorile bonusurilor de referință pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și valorile prețurilor de referință pentru energia termică produsă în cogenerare aferente celor trei tipuri de combustibil majoritar (combustibil solid, gaze naturale din rețeaua de transport, gaze naturale din rețeaua de distribuție), pentru toată perioada de aplicare a schemei de sprijin.

Prețul de referință și prețurile reglementate pentru energia electrică livrată din centrale de cogenerare care beneficiază de schema de sprijin pentru cogenerare sunt stabilite în concordanță cu prevederile metodologiei aprobate prin Ordinul ANRE nr. 3/2010, cu modificările și completările ulterioare, iar pentru anul 2014, prin prevederile Ordinului ANRE nr. 77/2013, au următoarele valori, exclusiv TVA:

<i>Tip preț energie electrică</i>	<i>lei/MWh</i>
Preț de referință	152,91
Preț reglementat ore de zi	177,00
Preț reglementat ore de noapte	104,73
Preț reglementat zi/noapte pentru producători ce dețin numai unitați nedispecerizabile	152,91

Valorile *bonusului de referință* pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență sunt stabilite în concordanță cu prevederile metodologiei aprobate prin Ordinul ANRE nr. 3/2010, cu modificările și completările ulterioare și pentru anul 2013, prin prevederile Ordinului ANRE nr. 78/2013, valorile acestuia pentru primii patru ani de aplicare ai schemei de sprijin, exclusiv TVA, în funcție de tipul combustibilului majoritar utilizat în centrală, sunt:

<i>Tip combustibil</i>	<i>Bonus an 1 (lei/MWh)</i>	<i>Bonus an 2 (lei/MWh)</i>	<i>Bonus an 3 (lei/MWh)</i>	<i>Bonus an 4 (lei/MWh)</i>
combustibil solid	205,65	195,79	190,37	179,97
gaze naturale din rețeaua de transport	191,38	186,04	180,72	175,42
gaze naturale din rețeaua de distribuție	206,65	202,60	198,50	194,38

Prețul de referință pentru energia termică produsă în cogenerare este stabilit în concordanță cu prevederile metodologiei aprobate prin Ordinul ANRE nr. 3/2010, cu modificările și completările ulterioare, iar în anul 2014, prin Ordinului ANRE nr. 78/2013, valorile acestuia pentru primii patru ani de aplicare ai schemei de sprijin, exclusiv TVA, diferențiate după tipul de consum, pentru populație, respectiv noncasnic:

a) energie termică destinată consumului populației

<i>Tip combustibil</i>	<i>Preț energie termică an 1 (lei/MWh)</i>	<i>Preț energie termică an 2 (lei/MWh)</i>	<i>Preț energie termică an 3 (lei/MWh)</i>	<i>Preț energie termică an 4 (lei/MWh)</i>
combustibil solid	86,28	87,98	89,53	90,94
gaze naturale din rețeaua de transport	107,19	109,66	111,89	113,94
gaze naturale din rețeaua de distribuție	133,79	137,15	140,19	142,98

b) energie termică destinată consumului noncasnic

<i>Tip combustibil</i>	<i>Preț energie termică an 1 (lei/MWh)</i>	<i>Preț energie termică an 2 (lei/MWh)</i>	<i>Preț energie termică an 3 (lei/MWh)</i>	<i>Preț energie termică an 4 (lei/MWh)</i>
combustibil solid	86,28	87,98	89,53	90,94
gaze naturale din rețeaua de transport	140,24	143,77	146,95	149,88
gaze naturale din rețeaua de distribuție	168,45	172,93	176,97	180,67

Conform *Ordinului ANRE nr. 84/2013 de aprobare a Metodologiei de determinare și monitorizare a supracompensării activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de schema de sprijin de tip bonus* cu completările ulterioare, prin aplicarea analizei de ante-supracompensare, bonusurile acordate producătorilor pentru anul următor vor fi ajustate, după caz, corespunzător supracompensării prognozate pentru anul următor. *Prețurile reglementate pentru energia termică livrată sub formă de apă fierbinte, precum și valorile bonusurilor pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și livrată în SEN pentru fiecare dintre centralele de cogenerare care beneficiază de schema de sprijin pentru cogenerare* au fost stabilite prin decizii individuale ale președintelui ANRE, în concordanță cu prevederile metodologiei aprobate prin *Ordinul ANRE nr. 3/2010, cu modificările și completările ulterioare* și cu prevederile *Ordinului ANRE nr. 78/2013*.

Contribuția pentru cogenerarea de înaltă eficiență

ANRE aprobă anual, prin ordin, valoarea contribuției pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență. În cazul unor variații mai mari de $\pm 2,5\%$, prin ordin ANRE, această valoare poate fi modificată semestrial.

Valoarea *contribuției pentru cogenerare* aplicată în anul 2014 s-a determinat în conformitate cu prevederile *Ordinului ANRE nr. 117/2013 de aprobare a Metodologiei de determinare și monitorizare a contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență*, pe baza costurilor prognozate pentru plata bonusurilor și administrării schemei de sprijin și a necesarului de venituri ale schemei de sprijin pentru anul 2014 luând în considerare consumul estimat de energie electrică al consumatorilor din România, precum și încasările de la producători a sumelor determinate de ANRE în urma analizei de supracompensare. Au fost avute, de asemenea în vedere corecțiile costurilor și veniturilor schemei de sprijin aferente perioadei 1 ianuarie - 31 august 2013 precum și ale costurilor și veniturilor estimate pentru lunile septembrie - decembrie 2013.

Prin aplicarea *Ordinului ANRE nr. 84/2013 de aprobare a Metodologiei de determinare și monitorizare a supracompensării activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de schema de sprijin de tip bonus* cu completările ulterioare, producătorii trebuie să returneze sumele corespunzătoare supracompensării activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă

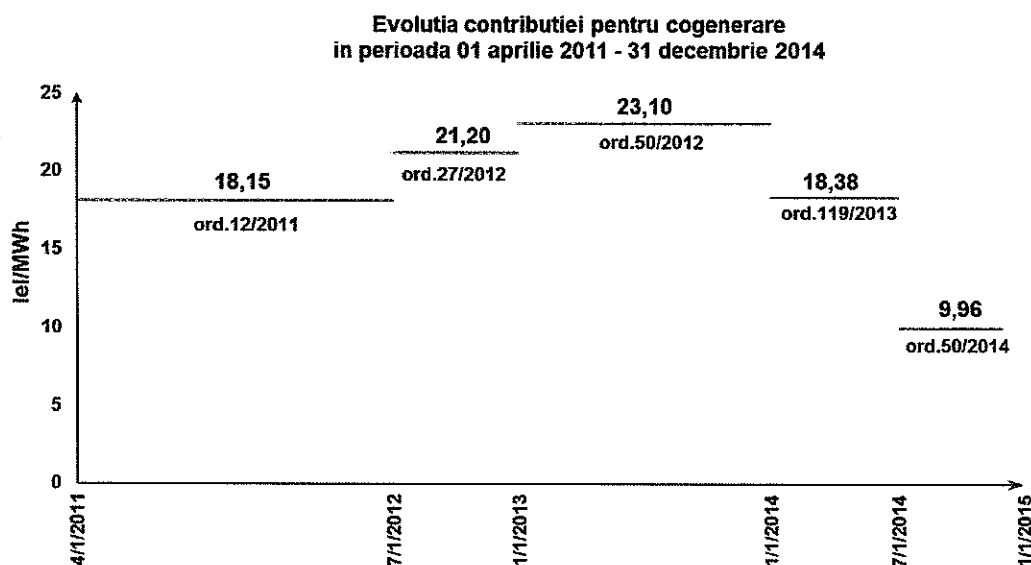
eficiență aferente perioadei de evaluare respective. În trimestrul I al anului 2014, ANRE a efectuat analiza de supracompensarea pentru prima perioada de evaluare 2011-2013.

Costurile prognozate pentru plata bonusurilor pentru anul 2014 sunt determinate ca fiind produsul dintre valoarea unitară a bonusului, în vigoare pentru perioada pentru care se face calculul, corespunzător fiecărei/fiecărui centrale/producător și cantitățile estimate de ANRE de energie electrică calificate ca fiind produse în cogenerare de înaltă eficiență și vândute, estimare realizată pe baza datelor de calificare din anul 2012 și a punerilor în funcțiune din anii 2013 și 2014. Determinarea cantităților de energie electrică calificate ca fiind produse în cogenerare de înaltă eficiență și vândute se face în conformitate cu prevederile *Regulamentului de calificare a producției de energie electrică în cogenerare de înaltă eficiență* aprobat prin Ordinul ANRE nr. 114/2013. Cantitățile de energie electrică din producția centralelor ce urmează a se pune în funcțiune, prognozate a se califica pentru bonus, se determină în conformitate cu *Procedura de avizare a proiectelor noi sau de re tehnologizare ale centralelor de cogenerare* aprobată prin Ordinul ANRE nr.115/2013.

Valoarea determinată a contribuției pentru cogenerare aplicată în semestrul I al anului 2014 a fost de 18,38 lei/MWh, exclusiv TVA, și a fost aprobată prin Ordinul ANRE nr. 119/2013.

Valoarea contribuției pentru semestrul al II-lea al anului 2014 s-a modificat prin evaluarea din luna iunie 2014 a costurilor și veniturilor schemei de sprijin realizate precum și a celor prognozate până la finalul anului și este de 9,96 lei/MWh, exclusiv TVA, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 50/2014. Un factor decisiv în diminuarea contribuției cu aproximativ 45,8% față de valoarea stabilită anterior l-a constituit luarea în calcul a cuantumului supracompensării aferente perioadei de evaluare 2011-2013, posibil a fi returnat în semestrul II 2014 de producătorii aflați în această situație.

Evoluția contribuției pentru cogenerare în perioada 2011-2014 este prezentată în figura următoare:

Trimestrial, ANRE publică pe pagina de internet rapoarte de monitorizare a schemei de sprijin pentru promovarea cogenerării bazate pe cererea de energie termică utilă.

Activități cu caracter de monopol în sectorul energiei electrice - tarife reglementate

În conformitate cu prevederile art. 75 alin. (1) al *Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu completările și modificările ulterioare*, tarifele reglementate pentru activitățile cu caracter de monopol din sectorul energiei electrice sunt:

- **tarifele reglementate pentru serviciile de transport și de distribuție a energiei electrice**, precum și **prețurile reglementate pentru energia electrică reactivă** tranzitată prin punctele de delimitare a instalațiilor utilizatorilor față de instalațiile operatorilor de rețea, percepute de operatorul de transport și de sistem, respectiv de operatorii de distribuție a energiei electrice;
- **tarifele reglementate pentru serviciul de sistem și prețurile reglementate de achiziție a serviciilor tehnologice de sistem**, percepute de operatorul de transport și de sistem, respectiv de producătorii furnizori de servicii tehnologice de sistem;
- **tarifele reglementate de racordare la rețelele electrice publice**, percepute de operatorul de transport și de sistem, respectiv de operatorii de distribuție a energiei electrice utilizatorilor care solicită racordarea locurilor lor de producere, producere și consum sau consum la rețelele electrice publice;
- **tariful reglementat practicat de operatorul pieței de energie electrică** în relația cu participanții la piețele centralizate de energie electrică și de certificate verzi.

Tarifele pentru serviciul de transport al energiei electrice

Tarifele pentru serviciul de transport al energiei electrice practicate în cursul anului 2014 de C.N. Transelectrica S.A., în calitate de operator de transport, au fost aprobate prin Ordinul ANRE nr. 96/2013 și prin Ordinul ANRE nr. 51/2014.

Aceste tarife au fost determinate în baza *Metodologiei de stabilire a tarifelor pentru serviciul de transport al energiei electrice*, aprobate prin Ordinul ANRE nr. 53/2013.

Metodologia a stabilit regulile care stau la baza determinării tarifelor de transport pentru cea de-a treia perioadă de reglementare, concomitent cu traspunerea prevederilor din:

- Regulamentului (CE) nr. 714/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iulie 2009 privind condițiile de acces la rețea pentru schimburile transfrontaliere de energie electrică și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1228/2003,
- Regulamentului (UE) nr. 838/2010 din 23 septembrie 2010, privind liniile directe pentru mecanismul de compensare operatorii de transport și sistem precum și o abordare comună de reglementare în domeniul stabilirii tarifelor pentru serviciul de transport,
- Regulamentul (UE) nr. 347/2013 al Parlamentului european și al Consiliului din 17 aprilie 2013 privind liniile directe pentru infrastructurile energetice transeuropene și de abrogare a Deciziei nr. 1364/2006/CE și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 713/2009, a Regulamentului (CE) nr. 714/2009 și a Regulamentului (CE) nr. 715/2009,
- Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare.

În conformitate cu prevederile Ordinului ANRE nr. 96/2013, tarifele pentru serviciul de transport aprobate pentru perioada 1 ianuarie – 30 iunie 2014 au fost:

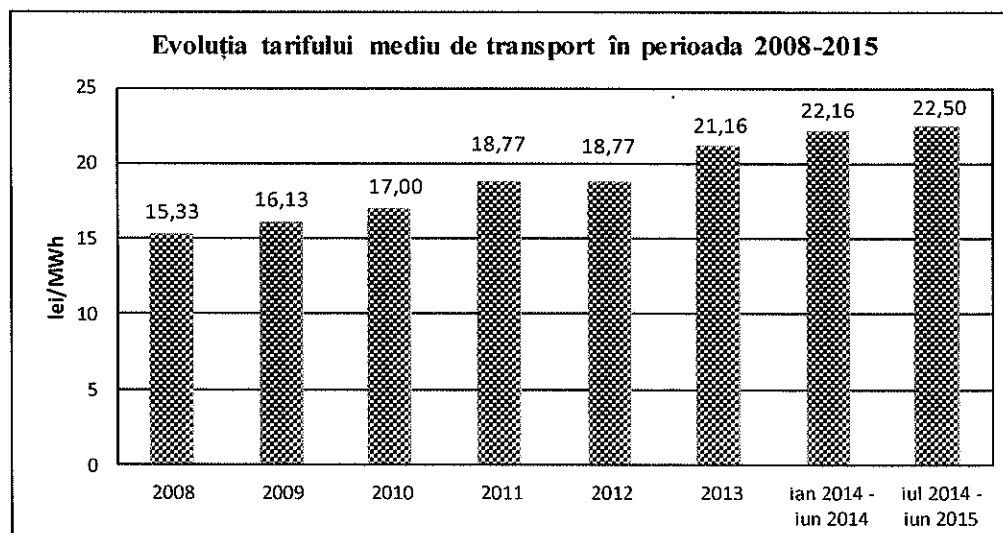
- tariful mediu de transport – 22,16 lei/MWh, tariful mediu de introducere a energiei electrice în rețele (T_G) - 10,16 lei/MWh, cu o variație între 5,98 și 12,32 lei/MWh pentru cele 7 zone de injecție,
- tariful mediu de extragere a energiei electrice din rețele (T_L) - 12,00 lei/MWh, cu o variație între 9,49 și 13,84 lei/MWh pentru cele 8 zone de extragere.

Față de prevederile Ordinului ANRE nr. 52/2012 de aprobare a tarifelor reglementate pentru serviciul de transport pentru anul 2013 și care prevedea un număr de șase zone de introducere a energiei electrice în rețea, Ordinul ANRE nr. 96/2013 prevede o zonă suplimentară de injecție, respectiv zona 7G Dobrogea regenerabile. Prin alocarea pe noduri ale rețelei electrice de transport a costurilor serviciului de transport și aplicarea criteriilor de grupare a nodurilor pe zone de introducere/extragere având în vedere costurile marginale datorate consumului propriu tehnologic, operatorul de transport și de sistem a identificat o zonă suplimentară de introducere a energiei electrice în rețelele electrice, delimitată de nodurile RET create de stațiile electrice 400/110 kV Rahman, Stupina și Tariverde, la care sunt racordate centrale electrice eoliene. În acest mod, costurile suplimentare induse de integrarea în RET a centralelor eoliene au fost transferate în sarcina acestora.

În conformitate cu prevederile *Metodologiei*, perioada tarifară începe la 1 iulie a fiecărui an. Prin urmare, la data de 1 iulie 2014, ANRE a realizat proiecția tarifelor pentru serviciul de transport pentru perioada a treia de reglementare, anume 1 iulie 2014 – 30 iunie 2019 și, prin Ordinul ANRE nr. 51/2014, au fost aprobate tarifele pentru serviciul de transport pentru perioada 1 iulie 2014 – 30 iunie 2015, după cum urmează:

- tariful mediu de transport – 22,50 lei/MWh, ceea ce reprezintă o creștere cu 1,5 % față de valoarea aprobată pentru prima jumătate a anului 2014,
- tariful mediu de introducere a energiei electrice în rețele (T_G) - 10,30 lei/MWh, cu o variație între 6,04 și 12,32 lei/MWh pentru cele 7 zone de injecție,
- tariful mediu de extragere a energiei electrice din rețele (T_L) – 12,20 lei/MWh, cu o variație între 9,63 și 14,05 lei/MWh pentru cele 8 zone de extragere.

Evoluția tarifului mediu de transport în perioada 2008-2015 se prezintă în figura următoare:

Creșterea cu 1 leu/MWh, respectiv cu 4,7%, a tarifului mediu de transport, începând cu 1 ianuarie 2014, față de tariful aprobat în anul 2013, s-a datorat în principal reducerii consumului de energie electrică, creșterii costurilor cu consumul propriu tehnologic în rețeaua de transport ca urmare a integrării semnificative în rețea a capacităților de producere din surse regenerabile precum și includerii în costul reglementat al serviciului de transport a impozitului pe monopolul natural din sectorul energiei electrice, instituit prin *Ordonanța Guvernului nr. 5/2013 privind stabilirea unor măsuri speciale de impozitare a activităților cu caracter de monopol natural din sectorul energiei electrice și a gazului natural*.

Creșterea cu 0,34 lei/MWh, respectiv cu 1,5%, a tarifului mediu de transport, începând cu 1 iulie 2014, față de tariful aprobat pentru primul semestru al anului 2014, s-a datorat în principal programului de investiții propus de operatorul de transport și de sistem pentru cea de-a treia perioadă de reglementare, cu cca. 15% mai mare față de programul perioadei anterioare, dar și includerii în costul reglementat al serviciului de transport a impozitului pe monopolul natural din sectorul energiei electrice, instituit prin *Ordonanța Guvernului nr. 5/2013 privind stabilirea unor măsuri speciale de impozitare a activităților cu caracter de monopol natural din sectorul energiei electrice și a gazului natural*.

Tarifele pentru serviciul de distribuție a energiei electrice

Tarifele specifice pentru serviciul de distribuție a energiei electrice aplicate de operatorii de distribuție concesionari, în anul 2014, care reprezintă și primul an al celei de-a treia perioade de reglementare 2014-2018, au fost aprobate prin Ordinele ANRE nr. 98 până la 105 din 2013.

Aceste tarife au fost aprobate pe baza *Metodologiei de stabilire a tarifelor pentru serviciul de distribuție a energiei electrice*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 72/2013 și au fost determinate prin realizarea corecțiilor de închidere a perioadei a doua de reglementare 2008-2012, inclusiv a anului 2013, care a reprezentat un an intermediar între perioada a doua și a treia de reglementare.

La determinarea corecțiilor menționate, ANRE a analizat costurile justificate ale operatorilor de distribuție, dar și rezultatele mecanismelor de stimulare a creșterii eficienței serviciului precum evoluția costurilor de operare-mentenanță, evoluția costurilor cu pierderile proprii tehnologice și evoluția indicatorilor de performanță ai serviciului, având în vedere investițiile semnificative în rețelele electrice realizate de operatori în perioada 2008-2013. Mai mult, au fost deschise acțiuni de control la operatorii de distribuție cu scopul analizării justetei costurilor raportate de aceștia, în special a celor cu serviciile externalizate, prestate de terți. De asemenea, corecțiile au inclus redistribuirea către clienții serviciului a 50% din profiturile brute obținute de operatorii de distribuție concesionari din energia reactivă și din alte activități, având în vedere că pentru aceste activități se utilizează baza activelor reglementate care se remunerează prin tariful de distribuție, dar care nu a fost alocată între serviciul de distribuție și alte activități.

Corecțiile de închidere a perioadei a doua de reglementare aplicate operatorilor de distribuție concesionari se prezintă în tabelul următor:

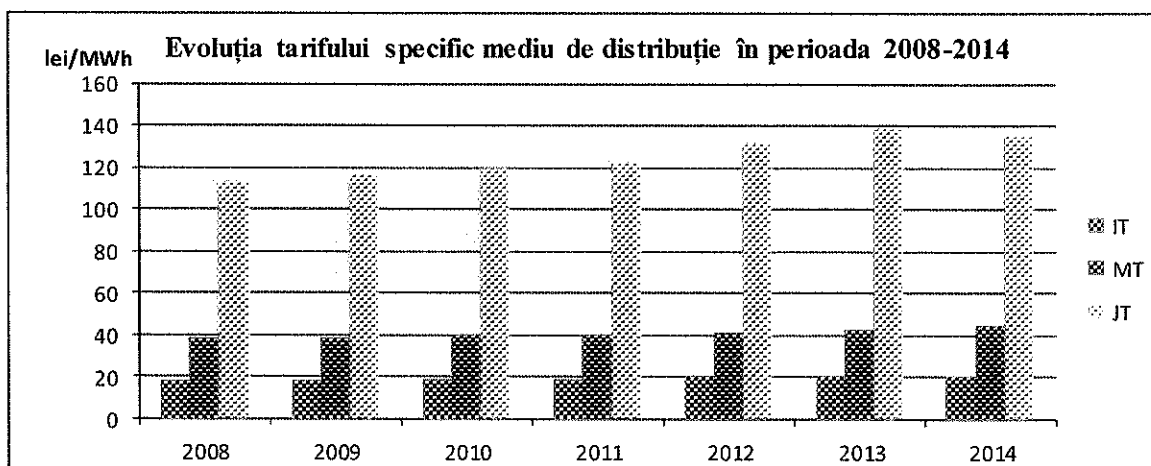
Nr. crt	Operator	Venit amănat 2012 (TN 2012)	Corecții 2008 - 2012 (TN 2013)	Corecții 2013	Total corecții 2008 - 2013 (TN 2013)
1	Enel Distribuție Muntenia	131.369.659	-207.399.789	-72.743.672	-280.143.461
2	Enel Distribuție Banat	219.470.404	-60.938.055	-36.648.895	-97.586.950
3	Enel Distribuție Dobrogea	120.401.651	-10.535.207	-25.286.265	-35.821.472
4	CEZ Distribuție	512.543.720	-303.687.886	25.970.038	-277.717.847
5	E.ON Moldova Distribuție	107.534.720	-98.274.370	-57.763.486	-156.037.857
6	FDEE Muntenia Nord	30.697.853	-38.455.092	-80.026.848	-118.481.940
7	FDEE Transilvania Sud	52.279.860	-3.952.196	-14.714.276	-18.666.472
8	FDEE Transilvania Nord	35.106.496	-6.405.932	1.015.792	-5.390.140
	TOTAL [lei]	1.209.404.362	-729.648.526	-260.197.612	-989.846.137

Astfel, tarifele specifice medii pe țară, pe niveluri de tensiune, aprobate pentru operatorii de distribuție a energiei electrice concesiionari pentru anul 2014 sunt:

- tariful specific mediu pentru înaltă tensiune – 21,55 lei/MWh,
- tariful specific mediu pentru medie tensiune – 42,67 lei/MWh,
- tariful specific mediu pentru joasă tensiune – 134,78 lei/MWh.

Tariful mediu pe țară rezultat, de 123,38 lei/MWh, a înregistrat o creștere nesemnificativă (0,6%) față de tariful mediu pe țară din anul 2013, dar tariful mediu de distribuție la nivelul de joasă tensiune a înregistrat o scădere cu 2,9% față de anul 2013.

În figura următoare se prezintă evoluția tarifelor medii specifice de distribuție a energiei electrice în perioada 2008-2014:

Prețuri reglementate pentru energia electrică reactivă

ANRE a aprobat până în anul 2013 prețuri pentru energia reactivă prin ordinele pentru aprobarea tarifelor reglementate la energia electrică livrată de furnizorii de ultimă instanță clienților finali care nu și-au exercitat dreptul de eligibilitate, alții decât cei casnici și cei asimilați clienților casnici.

În conformitate cu *Calendarul de eliminare a tarifelor reglementate* (aprobat în scopul implementării prevederilor Directivei 2009/72/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă a energiei electrice și de

abrogare a Directivei 2003/54/CE, în temeiul Memorandumului de Înțelegere aprobat de Guvernul României în Ședința de Guvern din data de 13 martie 2012 și în conformitate cu obligațiile asumate de Guvernul României în relația cu FMI, Banca Mondială și Comisia Europeană), începând cu data 01.01.2014, ANRE nu mai aprobă prețuri reglementate pentru clienții finali noncasnici.

Având în vedere că veniturile din energia reactivă se transferă integral operatorilor de rețea, prețurile pentru energia electrică reactivă livrată clienților finali racordați la rețelele electrice pentru anul 2014 au fost aprobate prin ordinele de aprobare a tarifelor pentru serviciul de transport și distribuție a energiei electrice, pentru fiecare operator de rețea (Ordinul ANRE nr. 96/2013 pentru operatorul de transport și de sistem, respectiv Ordinele ANRE nr. 98 până la 105 din 2013 pentru operatorii de distribuție concesionari).

Astfel, în conformitate cu principiile metodologice aplicate în toate metodologiile de stabilire a tarifelor reglementate de acces la rețelele electrice publice, prețurile reglementate aprobate pentru energia electrică reactivă s-au determinat prin aplicarea indicelui prețurilor de consum de 3%, prognozat de instituțiile abilitate pentru anul 2014, la prețurile aprobate prin *Ordinul ANRE nr. 41/2013 pentru aprobarea tarifelor reglementate la energia electrică livrată de furnizorii de ultimă instanță consumatorilor finali care nu și-au exercitat dreptul de eligibilitate, alții decât cei casnici și cei asimilați consumatorilor casnici, precum și a prețurilor pentru energia reactivă.*

Prin Ordinul ANRE nr. 33/2014, a fost aprobată *Metodologia privind stabilirea obligațiilor de plată a energiei electrice reactive și a prețului reglementat pentru energia electrică reactivă*, care va intra în vigoare la data de 1 ianuarie 2015.

În conformitate cu prevederile *Metodologiei*, prețul reglementat al energiei electrice reactive se stabilește, prin convenție, la nivelul de 30% din prețul reglementat de achiziție a energiei electrice active pentru acoperirea pierderilor proprii tehnologice ale rețelelor electrice deținute de operatorul de transport și de sistem, respectiv de operatorii de distribuție concesionari.

Prețul reglementat pentru energia reactivă se stabilește de către ANRE pentru fiecare operator de rețea în parte (cu excepția operatorilor de distribuție alții decât concesionarii), este unic pentru rețeaua deținută de acesta, este același pentru energia reactivă inductivă și energia reactivă capacitivă și nu depinde de nivelul de tensiune al locului de producere/consum. Operatorii de distribuție, alții decât operatorii concesionari, aplică utilizatorilor rețelor pe care le dețin, ca penalizare pentru energia reactivă, prețul reglementat aprobat de ANRE pentru operatorul de distribuție concesionar din zona de concesiune în care se află rețeaua operatorului respectiv. În cadrul acestei categorii intră și producătorii, titulari ai licenței pentru exploatarea comercială a capacităților de producere a energiei electrice, care au dreptul complementar de a desfășura activitatea de distribuție a energiei electrice pentru alimentarea clienților finali racordați direct la instalațiile electrice aferente unităților lor de producere.

Tarifele reglementate pentru serviciul de sistem și prețurile reglementate de achiziție a serviciilor tehnologice de sistem

Tarifele pentru serviciul de sistem practicate în cursul anului 2014 de C.N. Transelectrica S.A. au fost determinate pe baza Ordinului ANRE nr. 87/2013 pentru aprobarea *Metodologiei de stabilire a tarifelor pentru serviciul de sistem* și au fost aprobate prin Ordinul ANRE nr.

96/2013 pentru perioada 1 ianuarie – 30 iunie 2014 și prin Ordinul ANRE nr. 51/2014 pentru perioada 1 iulie 2014 - 30 iunie 2015.

Începând cu 1 ianuarie 2014 au fost aprobate următoarele tarife:

- tariful pentru serviciul de sistem – 15,02 lei/MWh, având cele două componente:
 - tariful pentru serviciile tehnologice de sistem - 13,28 lei/MWh și
 - tariful pentru serviciile funcționale de sistem - 1,74 lei/MWh.

Tariful pentru serviciile tehnologice de sistem a crescut începând cu 1 ianuarie 2014 față de anul 2013 cu 1 leu/MWh, creștere care se datorează punerii în aplicare a prevederilor *Hotărârii de Guvern nr. 138/03.04.2013 privind adoptarea unor măsuri pentru siguranța alimentării cu energie electrică*, prin care au fost stabilite obligații privind furnizarea de servicii tehnologice de sistem de către S.C. Complexul Energetic Hunedoara S.A., respectiv S.C. Complexul Energetic Oltenia S.A., la o valoare a puterii electrice de cel puțin 400 MW, respectiv 600 MW, în condițiile reglementărilor emise de ANRE.

Se menționează că, în conformitate cu noua *Metodologie*, la prognozarea cantităților de rezerve de putere pentru anul 2014, ce vor fi achiziționate din veniturile obținute prin aplicarea tarifului pentru serviciile tehnologice de sistem, ANRE a luat în considerare reducerea costurilor înregistrate de operatorul de transport și de sistem în anul 2013, ceea ce a redus creșterea acestui tarif la un nivel minim.

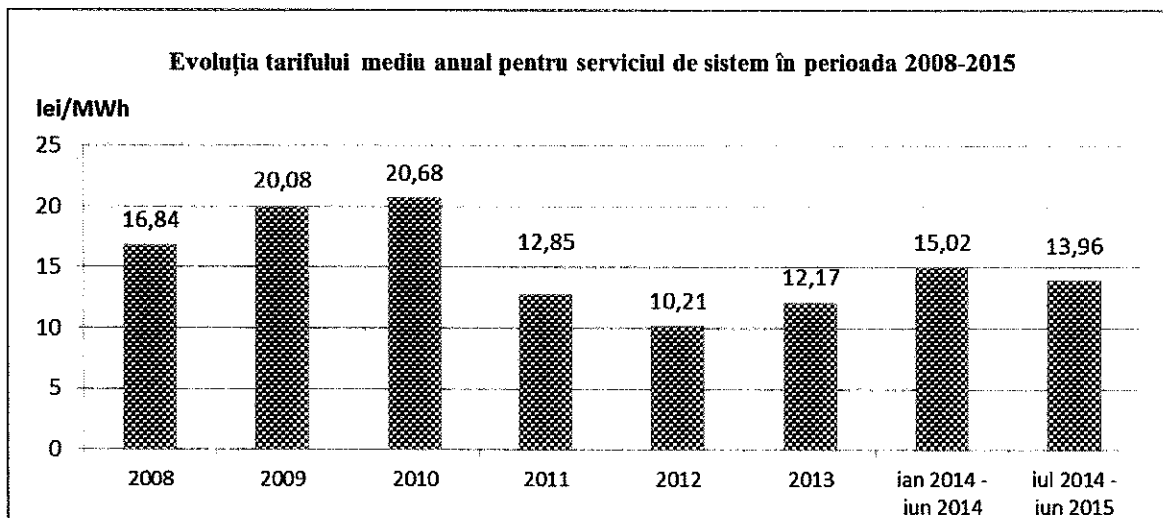
Tariful pentru serviciile funcționale de sistem a fost aprobat începând cu 1 ianuarie 2014 la nivelul de 1,72 lei/MWh, ceea ce reprezintă o creștere cu 0,60 lei /MWh față de tariful aplicat în anul 2013. La solicitarea operatorului de transport și de sistem, ANRE a considerat justă prognozarea unor costuri de capital crescute față de anii anteriori, având în vedere că în ultimii ani operatorul nu a realizat investiții în active destinate serviciului de sistem. Astfel, pentru anul 2014, operatorul s-a angajat să realizeze investiții importante precum: platformă unitară de conducere operativă a SEN, realizarea unui sediu de siguranță pentru dispecerul național, securizarea sistemelor de date și telecomunicații.

Dat fiind faptul că, în conformitate cu prevederile *Metodologiei*, perioada tarifară începe și pentru serviciul de sistem la 1 iulie al fiecărui an, prin Ordinul ANRE nr. 51/2014 au fost aprobate tarifele pentru serviciul de sistem care se aplică în perioada 1 iulie 2014 – 30 iunie 2015 după cum urmează:

- tariful pentru serviciul de sistem – 13,96 lei/MWh, având cele două componente:
 - tariful pentru serviciile tehnologice de sistem – 12,54 lei/MWh și
 - tariful pentru serviciile funcționale de sistem - 1,42 lei/MWh.

Reducerea, începând cu 1 iulie 2014 a tarifului pentru serviciile tehnologice de sistem cu 0,74 lei/MWh s-a datorat transferării către clienții serviciului de sistem, în condițiile precizate de *Metodologie*, a câștigului de eficiență estimat a fi înregistrat de C.N. Transelectrica S.A. printr-o gestionare eficientă a serviciilor în cadrul perioadei 1 ianuarie – 30 iunie 2014.

Având în vedere modificările componentelor tarifului pentru serviciul de sistem menționate, în figura următoare se prezintă evoluția tarifului mediu anual pentru serviciul de sistem în perioada 2008-2015:

Necesarul de servicii tehnologice de sistem pentru anul 2014 a fost determinat de C.N. Transelectrica S.A., în calitate de operator de transport și de sistem, în funcție de planificarea funcționării sistemului energetic național (SEN), în baza prevederilor *Codului tehnic al rețelei electrice de transport al energiei electrice (RET)*, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 20/2004 și a procedurii operaționale POTEL-07.IV OP-DN/106 - *Determinarea rezervelor de putere activă în SEN*.

Pentru anul 2014 a fost aprobată achiziționarea serviciilor tehnologice de sistem atât în regim concurențial cât și în regim reglementat.

Conform prevederilor *Metodologiei* achiziționarea serviciilor tehnologice de sistem se face în regim concurențial, cu excepția celor furnizate în conformitate cu prevederile stabilite prin acte normative specifice, respectiv ale *Hotărârii de Guvern nr. 138/03.04.2013 privind adoptarea unor măsuri pentru siguranța alimentării cu energie electrică*, respectiv a reglajului de tensiune/putere reactivă, la solicitarea C.N. Transelectrica S.A., pentru evitarea exercitării poziției dominante pe piața concurențială de energie electrică.

Prin urmare, achiziția serviciilor tehnologice de sistem furnizate în regim reglementat, cu precizarea volumelor și a prețurilor reglementate, a fost aprobată astfel:

- prin Deciziile ANRE nr. 3902 - pentru S.C. Hidroelectrică S.A., 3903 – pentru S. C. Complexul Energetic Hunedoara S.A. și 3904 – pentru S.C. Complexul Energetic Oltenia S.A. din 20.12.2013, valabile în perioada 1 ianuarie – 30 iunie 2014,
- prin Decizia ANRE nr. 621/12.03.2014 – pentru S.C. Complexul Energetic Hunedoara S.A. și Decizia ANRE nr. 1524/26.06.2014 - pentru S. C. Complexul Energetic Oltenia S.A. valabile în perioada 1 iulie – 31 decembrie 2014, respectiv prin Decizia ANRE nr. 1814/06.08.2014 - pentru S.C. Hidroelectrică S.A., valabilă în perioada 10 august – 31 decembrie 2014,
- prin Decizia ANRE nr. 1912/27.08.2014 - pentru S.C. Complexul Energetic Hunedoara S.A., valabilă în perioada 1 ianuarie – 30 iunie 2015.

Prețurile reglementate de achiziție a serviciilor tehnologice de sistem au fost determinate pe baza propunerii transmise de producătorii de energie electrică, furnizori ai acestor servicii, cu respectarea principiilor metodologice precizate în cadrul *Metodologiei*.

Prețurile reglementate de achiziție a serviciilor tehnologice de sistem a fost aprobat de ANRE pentru fiecare furnizor și fiecare tip de serviciu pe baza:

- a) costurilor fixe unitare înregistrate în procesul de producție de furnizorul de serviciu,
- b) costurilor fixe unitare specifice cu furnizarea fiecărui tip de serviciu, aferente echipamentelor dedicate asigurării fiecărui tip de serviciu.

Tariful practicat de operatorul de piață

Tariful practicat în anul 2014 de S.C. OPCOM S.A. în calitate de operator al pieței de energie electrică a fost aprobat prin Ordinele ANRE nr. 88/2013, nr. 7/2014 și nr. 52/2014.

Tariful este perceput pentru serviciile prestate participanților la piețele centralizate de energie electrică și de certificate verzi în baza convențiilor de participare încheiate de operator cu aceștia. Tariful aprobat pentru operatorul pieței de energie electrică în anul 2014 a fost determinat în conformitate cu prevederile *Metodologiei de stabilire a tarifului reglementat practicat de operatorul pieței de energie electrică*, aprobate prin Ordinul ANRE nr. 67/2013.

Metodologia este de tip “cost+”, tariful fiind determinat pe baza costurilor justificate cu administrarea piețelor de energie electrică la care se adaugă o cotă de profit reglementat de maxim 5%.

Spre deosebire de tariful aprobat pentru anul 2013, care reprezenta un preț unic pe MWh, respectiv 0,37 lei/MWh, tariful practicat în anul 2014 este alcătuit, conform prevederilor *Metodologiei*, din următoarele componente:

- componenta de înscriere la piețele centralizate T_{inscr} (lei/participant la înscriere), aplicată o singură dată, la înscrierea unui participant la una sau mai multe piețe centralizate;
- componenta de administrare a piețelor centralizate T_{admin} (lei/participant/an), aplicată anual fiecărui participant la piețele centralizate, pentru fiecare piață la care este înscris;
- componenta de realizare a tranzacțiilor pe piețele centralizate în care operatorul este contraparte $T_{\text{tranz contraparte}}$ (lei/unitate tranzacționată), aplicată fiecărui participant pentru tranzacțiile de vânzare/cumpărare realizate;
- componenta de realizare a tranzacțiilor pe piețele centralizate în care operatorul nu este contraparte $T_{\text{tranz bilateral}}$ (lei/unitate tranzacționată), aplicată fiecărui participant pentru tranzacțiile de vânzare/cumpărare realizate.

Drept urmare, prin Ordinul ANRE nr. 88/2013 a fost aprobat tariful reglementat practicat de operatorul pieței de energie electrică începând cu 1 ianuarie 2014, având următoarele componente:

- T_{inscr} cu valoarea de 440 lei/participant la înscriere;
- T_{admin} cu valoarea de 10.100 lei/participant/an pentru participanți cu excepția producătorilor cu $P_i < 1$ MW, respectiv de 2.100 lei/participant/an pentru producătorii cu $P_i < 1$ MW;
- $T_{\text{tranz contraparte}}$ cu valoarea de 0,40 lei/unitate tranzacționată;

-
- $T_{\text{tranz bilateral}}$ cu valoarea de 0,05 lei/unitate tranzacționată.

Având în vedere situația producătorilor cu puteri instalate mai mici de 100 kW, pentru care veniturile rezultate din exploatarea centralelor nu le permit acoperirea costurilor cu componenta de administrare, ANRE a aprobat, pe baza analizei efectuate asupra structurii categoriei de producători cu puteri instalate mai mici de 1 MW, prin Ordinul ANRE nr. 7/2014, valori diferite ale componentei de administrare a piețelor centralizate pentru producătorii cu $P_i \leq 1$ MW astfel:

- T_{admin} cu valoarea de 1.000 lei/participant/an pentru producători cu $100 \text{ kW} < P_i \leq 1$ MW;
- T_{admin} cu valoarea de 200 lei/participant/an pentru producători cu $P_i \leq 100 \text{ kW}$.

De asemenea, conform aceluiași ordin, producătorilor de energie electrică care au obligația de achiziție de certificate verzi, cărora le sunt aplicabile exclusiv prevederile art. 8, alin. (1), lit. b) și/sau c) din *Legea nr. 220/2008 privind stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei din surse regenerabile de energie, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, li se aplică, de asemenea, componenta de administrare a piețelor centralizate pentru producătorii cu $P_i \leq 100 \text{ kW}$.

Începând cu data de 1 iulie 2014, prin Ordinul ANRE nr. 52/2014, componenta tarifului reglementat practicat de operatorul pieței de energie electrică pentru realizarea tranzacțiilor pe piețele centralizate unde operatorul este contraparte s-a modificat la valoarea de 0,15 lei/unitate tranzacționată, ca urmare a analizei efectuate asupra veniturilor operatorului pe baza monitorizării impuse de *Metodologie* și evidențierii depășirii profitului reglementat.

Tarifele de racordare la rețelele electrice publice

Prin Ordinul ANRE nr. 11/2014 a fost aprobată *Metodologia de stabilire a tarifelor de racordare a utilizatorilor la rețelele electrice de interes public* care reglementează modul de stabilire a tarifelor pe care utilizatorii le achită operatorilor de rețea pentru racordarea la rețelele electrice de interes public. Această reglementare a înlocuit *Metodologia de stabilire a tarifelor de racordare a utilizatorilor la rețelele electrice de distribuție de medie și joasă tensiune*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 29/2003, cu modificările ulterioare.

În conformitate cu prevederile *Metodologiei*, tarifele de racordare sunt compuse din componente după cum urmează:

1. În situația racordării unui **loc de consum** la rețeaua electrică, tariful T de racordare însumează două componente T_R și T_U , respectiv
 $T = T_R + T_U$, unde:
 T_R - componenta corespunzătoare realizării instalației de racordare;
 T_U - componenta corespunzătoare verificării dosarului instalației de utilizare și punerii sub tensiune a acestei instalații.

Componenta T_R a tarifului de racordare se determină în funcție de tipul și caracteristicile instalației de racordare dimensionate corespunzător puterii aprobate, pe baza unor indici specifici reprezentând costuri medii unitare sau, în situația unei instalații de racordare ce

conține alte tipuri de instalații, precum și în situația racordării locului de consum la o rețea electrică cu tensiunea de 110 kV sau mai mare, componenta T_R se stabilește pe bază de deviz general.

Componenta T_U a tarifului de racordare se calculează pe bază de tarife specifice sau, în situația racordării locului de consum la o rețea electrică cu tensiunea de 110 kV sau mai mare, pe bază de deviz general.

2. În situația racordării unui **loc de producere** sau a unui loc de consum și de producere, tariful de racordare însumează trei componente T_I , T_R și T_U , respectiv

$T = T_I + T_R + T_U$, unde:

T_I - reprezintă cota de participare la finanțarea lucrărilor de întărire a rețelei electrice, necesare pentru evacuarea puterii aprobate utilizatorilor;

T_R - reprezintă componenta corespunzătoare realizării instalației de racordare;

T_U - reprezintă componenta corespunzătoare:

- verificării dosarului instalației de utilizare și punerii sub tensiune a acestei instalații;
- verificării și certificării conformității tehnice a centralei electrice cu cerințele normelor tehnice în vigoare.

Din studiile de soluție și avizele tehnice de racordare emise de operatorii de rețea rezultă că pentru racordarea unui loc de producere/loc de consum și de producere pot fi necesare două categorii de lucrări de întărire:

- a. lucrările de întărire determinate exclusiv de racordarea locului de producere în cauză;
- b. lucrările de întărire pentru crearea condițiilor tehnice în vederea racordării mai multor locuri de producere/de consum și de producere; realizarea acestora este determinată de rezultatele calculelor pentru regimurile de funcționare pe care operatorul de rețea le face ca urmare a înregistrării cererilor de punere sub tensiune a instalațiilor locurilor de producere ce au determinat lucrările de întărire respective.

Astfel, **valoarea componentei T_I** a tarifului de racordare este egală cu minimul între:

- a. valoarea, stabilită pe bază de deviz general, a lucrărilor de întărire pentru crearea condițiilor tehnice necesare în vederea evacuării în rețea a puterii aprobate pentru evacuare la locul de producere/locul de consum și de producere în cauză;

- b. valoarea stabilită cu relația:

$(T_I)_{\text{calcul}} = S_{\text{evacuare}} \cdot i$, unde:

S_{evacuare} - puterea aprobată pentru evacuare în rețea la locul de producere sau la locul de consum și de producere respectiv [MVA];

i - tarif specific [lei/MVA].

Prin componenta T_I a tarifului de racordare utilizatorul achită valoarea lucrărilor de întărire necesare pentru racordarea locului de producere în cauză, stabilită pe bază de deviz general, dar nu mai mult decât o valoare calculată pe baza tarifelor specifice aprobate de ANRE.

Pentru locurile de producere pentru racordarea cărora, din studiul de soluție, rezultă că nu sunt necesare lucrări de întărire, componenta T_I a tarifului de racordare este egală cu zero. Astfel

rezultă un semnal locațional pentru producători. Rezultatul urmărit constă în amplasarea noilor locuri de producere în zone în care rețeaua electrică nu este congestionată.

Componenta T_R a tarifului de racordare se determină în funcție de tipul și caracteristicile instalației de racordare dimensionate corespunzător puterii aprobate, pe baza unor indici specifici reprezentând costuri medii unitare, sau, în situația unei instalații de racordare ce conține alte tipuri de instalații, precum și în situația racordării locului de consum la o rețea electrică de medie sau de înaltă tensiune, componenta T_R se stabilește pe bază de deviz general.

Componenta T_U a tarifului de racordare se calculează pe bază de tarife specifice $(T_U)_{JT}$ în situația racordării locului de producere sau a locului de consum și de producere la rețeaua de distribuție de joasă tensiune și pe bază de deviz general în celelalte cazuri. Această componentă include și tarife specifice corespunzătoare verificării și certificării conformității tehnice a centralei electrice cu cerințele normelor tehnice în vigoare.

Până la sfârșitul anului 2014, ANRE urmează să aprobe indicii și tarifele specifice menționate de *Metodologie*, care urmează a fi utilizate de operatorii de rețea la determinarea tarifelor de racordare la rețelele electrice publice ale utilizatorilor, simultan cu abrogarea Ordinului ANRE nr. 15/2004, cu completările și modificările aprobate prin Ordinul ANRE nr. 55/2008, prin care au fost aprobate tarifele și indicii specifici utilizați la stabilirea tarifelor de racordare a utilizatorilor la rețelele electrice de medie și joasă tensiune, valabile în prezent.

Stabilirea tarifelor reglementate la consumatorii finali care nu și-au exercitat dreptul de eligibilitate

Modificări legislative

Principalele modificări legislative referitoare la prețurile/tarifele aplicabile clienților finali au avut în vedere atât definirea categoriilor de clienți finali cărora furnizorul de ultimă instanță (FUI) are obligația să le asigure furnizarea în regim reglementat, cu precizarea tipurilor de prețuri /tarife aplicate de FUI acestora, cât și modul de determinare a prețurilor/tarifelor respective și mecanismele de stabilire a cantităților și prețurilor aferente energiei electrice pentru clienții care beneficiază de serviciu universal (separat pentru cele două componente: reglementată și concurențială).

În vederea armonizării prevederilor actelor normative apărute în perioada 2012 – 2014 și cointeresării furnizorilor de ultimă instanță pentru reducerea costurilor aferente furnizării de energie electrică la clienții finali, *Metodologia de stabilire a prețurilor și tarifelor la consumatorii finali care nu uzează de dreptul de eligibilitate*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 30/2012 a fost revizuită, procesul desfășurându-se în două etape:

1. în prima etapă, prin Ordinul ANRE nr. 82/2013 a fost armonizat temeiul legal, fiind introduse și completări de fond care constau în principal în:
 - Determinarea profitului pentru componenta de vânzare la tarife reglementate ca produs între o valoare fixă stabilită în lei/MWh și cantitatea de energie electrică facturată la tarife reglementate;
 - Eficientizarea procesului de achiziție a energiei electrice aferente componentei de piață concurențială prin:

- limitarea maximală a prețului de achiziție acceptat, la o valoare cu 10% mai mare decât prețul de achiziție a energiei electrice aferent clienților eligibili proprii;
 - determinarea profitului ca sumă a două componente, respectiv:
 - o componentă dependentă de cantitatea de energie electrică facturată la tarif CPC (Componenta de Piață Concurențială);
 - o componentă reprezentând 50% din beneficiul rezultat prin obținerea unui preț mediu de achiziție mai mic decât prețul maxim acceptat;
 - Determinarea costului de furnizare pentru componenta de piață concurențială ca produs între o valoare fixă stabilită în lei/client/lună și numărul de clienți și de luni pentru care se vinde energie electrică la tarif CPC;
 - Stabilirea modului de determinare a prețului pentru energia electrică destinată clienților finali furnizați în regim de ultimă instanță;
 - Eliminarea referirii la posibilitatea achiziționării de energie electrică prin contracte bilaterale negociate.
2. în a doua etapă, a fost elaborat proiectul *Metodologiei de stabilire a tarifelor aplicate de furnizorii de ultimă instanță clienților finali*, care se află în prezent în faza de dezbateră publică. Prin proiectul propus se stabilește și modul de recunoaștere în tarifele CPC avizate de ANRE pentru serviciul universal a costurilor cu achiziția energiei electrice realizate după implementarea mecanismului de achiziție centralizată prin *licitații simultane cu preț descrescător*.

Având în vedere prevederile *Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012* privind:

- calendarul de eliminare a tarifelor reglementate, cu termen final 31 decembrie 2017,
- serviciul universal (SU) pe care FUI trebuie să îl asigure și după data eliminării complete a tarifelor reglementate clienților care au dreptul la acest serviciu (clienților casnici și clienților noncasnici cu un număr mediu scriptic de salariați mai mic de 50 și o cifră de afaceri anuală sau o valoare totală a activelor din bilanțul contabil, conform raportărilor fiscale anuale, care nu depășește 10 milioane euro),
- obligația FUI de a asigura furnizarea energiei electrice în condiții de calitate și la prețuri rezonabile, transparente, ușor comparabile și nediscriminatorii, pentru clienții finali care beneficiază de SU,

pentru asigurarea unui cadru adecvat de achiziționare de către FUI, în condiții comparabile, transparente și nediscriminatorii, a energiei electrice furnizate clienților care beneficiază de SU deserviți, care să înlocuiască treptat contractarea în regim reglementat (cantitățile și prețurile stabilite anual de ANRE), prin Ordinul ANRE nr. 65/2014 s-a aprobat *Regulamentul de organizare și desfășurare a licitațiilor simultane cu preț descrescător pe piața centralizată pentru serviciul universal*, iar prin Decizia nr. 2667/2014 s-a aprobat *Contractul-cadru de vânzare/cumpărare a energiei electrice tranzacționate pe piața centralizată pentru serviciul universal*.

Regulamentul stabilește regulile de funcționare a Pieței Centralizate pentru Serviciul Universal (PCSU) astfel încât, prin utilizarea acestei piețe concurențiale, toți furnizorii de ultimă instanță vor achiziționa energia electrică la același preț, iar prețul obținut va fi cel corect atât pentru vânzători cât și pentru cumpărători. Licitatiile pe PCSU sunt licitații simultane cu preț descrescător care se desfășoară în runde iterative, prețul de cumpărare anunțat pentru fiecare rundă fiind mai mic decât cel din runda anterioară. În fiecare rundă se primesc oferte de vânzare

la prețul de cumpărare anunțat și se determină excedentul de cantitate ofertată comparativ cu cererea. Procedura se repetă la fiecare rundă, oferta de vânzare scăzând de la o rundă la alta până când ajunge egală sau mai mică decât cererea.

Responsabil cu organizarea, desfășurarea și închiderea licitațiilor precum și cu dezvoltarea platformei și procedurilor operaționale de implementare a noului mecanism este operatorul pieței de energie electrică.

Evoluția tarifelor reglementate

Începând cu 01.01.2014, conform calendarului de renunțare la tarife reglementate, pentru clienții noncasnici nu s-au mai aplicat tarife reglementate, în timp ce pentru clienții casnici, în semestrul I, s-au menținut tarifele reglementate aprobate prin Ordinul ANRE nr. 40/2013, iar în semestrul al II-lea s-au aplicat tarifele aprobate prin Ordinul ANRE nr. 57/2014. Analiza privind nivelul acestor prețuri s-a efectuat în conformitate cu prevederile *Metodologiei* aprobate prin Ordinul 82/2013. Veniturile din vânzarea energiei electrice au fost estimate pe baza prognozei orare de consum la tarife reglementate pentru clienții casnici primite de la fiecare FUI. În ceea ce privește elementele de cost luate în calcul, s-a ținut cont de prețul mediu de achiziție rezultat din contractele reglementate, de modificările de tarife de rețea, servicii de sistem și operare piață aplicabile de la 01.01.2014, de costul unitar justificat cu activitatea de furnizare (4,5 lei/client/luna), de profitul reglementat (4 lei/MWh) și de corecțiile din perioadele anterioare.

Deoarece prin eliminarea totală a tarifelor reglementate la clienții noncasnici consumul mediu de energie electrică la tarife reglementate pe client a scăzut, costurile unitare cu furnizarea (lei/MWh) au crescut. Prețurile aferente tarifelor reglementate din semestrul I al anului 2014 s-au menținut la valorile aprobate prin Ordinul ANRE nr. 40/2013, aplicabile începând cu 01.07.2013, prin reducerea prețului mediu ponderat al energiei electrice achiziționate prin contractele încheiate între FUI și producători ca urmare a includerii în coșul de achiziție doar a energiei electrice produse de către SN Nuclearelectrica SA și SC Hidroelectrica SA.

Tarifele reglementate aplicate clienților casnici în semestrul al II-lea al anului 2014 sunt cele aprobate prin Ordinul ANRE nr. 57/2014. Prin acest ordin se modifică și modul de aplicare în facturi a componentei de rezervare/abonament (componentă aferentă tarifelor de tip monom cu rezervare sau cu consum inclus), în sensul diminuării acesteia cu procentul de dereglementare corespunzător perioadei de consum.

În semestrul al II-lea al anului 2014 a fost necesară o indexare cu 1,89% a prețurilor aferente tarifelor reglementate aprobate prin Ordinul ANRE nr. 40/2013, ca urmare a:

- creșterii costurilor cu achiziția energiei electrice prin includerea în prețurile de vânzare ale producătorilor a costurilor generate de introducerea impozitului pe construcțiile speciale;
- necesității compensării scăderii veniturilor datorită reducerii valorii componentei de rezervare din tarifele de tip monom cu rezervare în urma procesului de dereglementare.

Deși prețurile din grila tarifară aprobată prin Ordinul ANRE nr. 57/2014 au fost majorate cu 1,89%, datorită scăderii valorii componente de rezervare din factură corespunzător gradului de dereglementare, s-a estimat o scădere a prețului mediu de revenire la energia electrică facturată la tarife reglementate de 1,1 % în semestrul al II-lea față de semestrul I.

În cadrul consumurilor facturate la tarife reglementate, ponderea consumului de energie electrică al consumatorilor casnici a crescut de la 58,9% în 2012, la 70% în semestrul I 2013, respectiv la 100% începând cu 1.01.2014.

Tariful CPC

Prin Memorandumul de Înțelegere aprobat de Guvernul României în Ședința de Guvern din data de 13 martie 2012, în conformitate cu obligațiile asumate de România în relația cu FMI, Banca Mondială și Comisia Europeană, s-a aprobat calendarul de eliminare treptată a tarifelor reglementate de energie electrică la consumatorii finali care nu uzează de dreptul de eligibilitate.

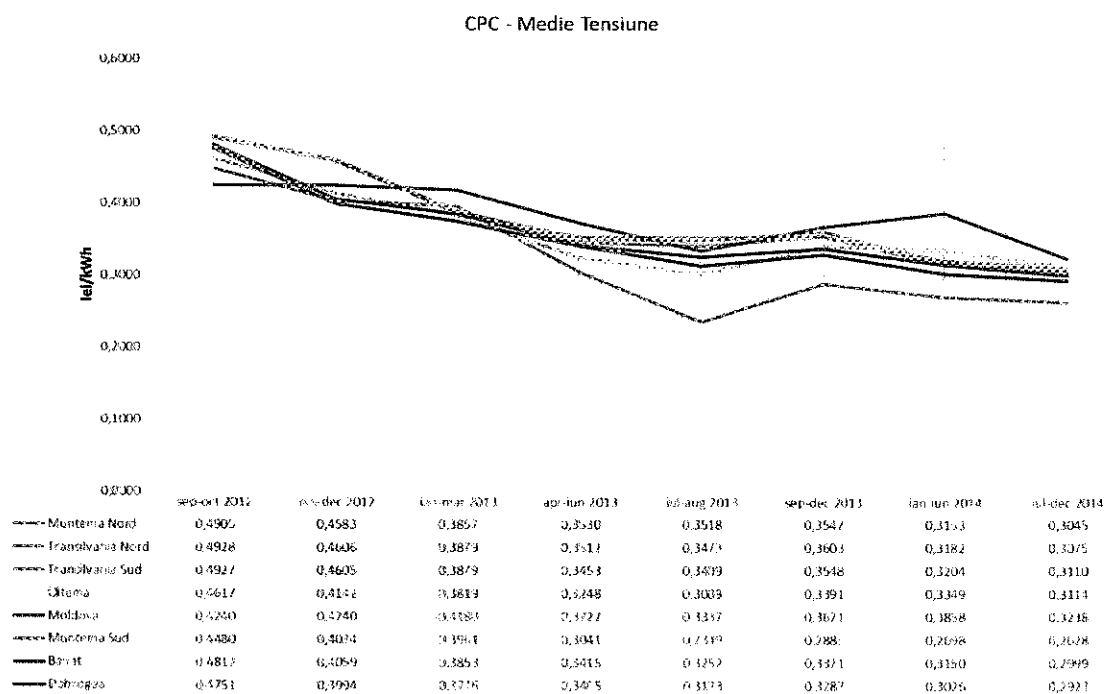
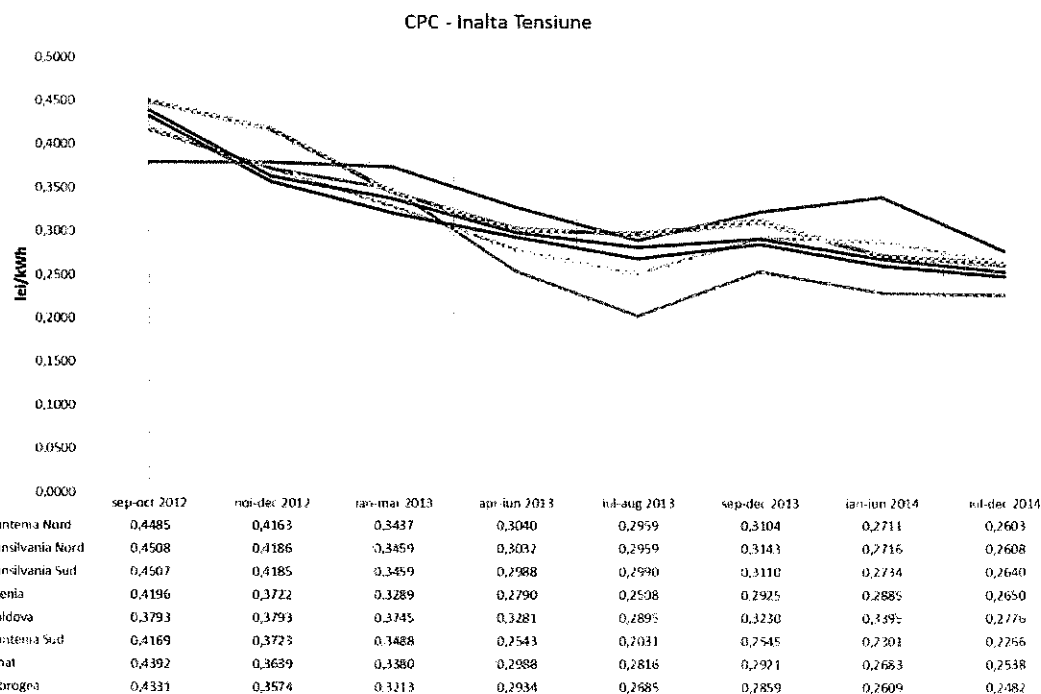
Potrivit acestui calendar, la data de 01.01.2014 s-au eliminat tarifele reglementate la clienții noncasnici în timp ce pentru clienții casnici semestrul al II-lea al anului 2014 reprezintă cea de a treia etapă de eliminare a tarifelor reglementate, procentele de achiziție a energiei electrice din piața concurențială pentru clienții casnici care nu au uzat de eligibilitate fiind de :

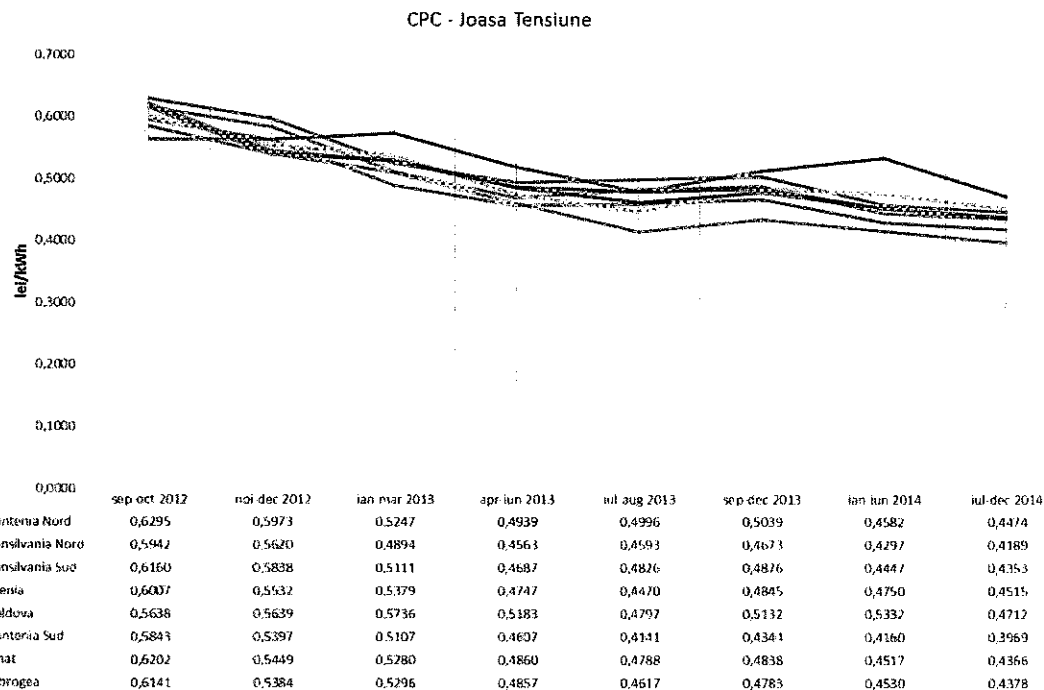
- 10 % din consum pentru etapa 1 de eliminare a tarifelor reglementate (perioada 01.09.2013-31.12.2013).
- 20% din consum pentru etapa a doua de eliminare a tarifelor reglementate (perioada 01.01.2014 - 30.06.2014).
- 30% din consum pentru etapa a treia de eliminare a tarifelor reglementate (perioada 01.07.2014 - 31.12.2014).

ANRE a stabilit cantitățile de energie electrică ce urmau a fi achiziționate din piața reglementată respectiv concurențială de către FUI, pe baza consumului de energie electrică prognozat de aceștia și a procentelor de achiziție din piața concurențială menționate mai sus, aferente fiecărei etape de eliminare a tarifelor reglementate.

Pentru fiecare etapă de eliminare a tarifelor reglementate menționată mai sus, valorile tarifelor CPC au fost fundamentate de fiecare dintre cei 5 FUI, pentru fiecare zonă de furnizare și au fost avizate de ANRE conform prevederilor *Metodologiei de stabilire a prețurilor și tarifelor la consumatorii finali care nu uzează de dreptul de eligibilitate*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 82/2013.

Evoluția tarifelor CPC, avizate pentru FUI, pe niveluri de tensiune este prezentată în figurile următoare:

Așa după cum se poate constata și din aceste grafice, în toate zonele de furnizare, tarifele CPC pentru semestrul al II-lea al anului 2014 sunt mai mici decât cele pentru semestrul I 2014, iar acestea din urmă mai mici decât cele din perioada anterioară de dereglementare, astfel încât tarifele CPC aferente semestrului al II-lea al anului 2014 înregistrează, față de cele aferente perioadei septembrie – decembrie 2013, scăderi cuprinse între 6,8% (la joasă tensiune, zona CEZ Vânzare) și 17% (la înaltă tensiune, zona Electrica Furnizare-Transilvania Nord).

2.2. Gaze naturale

În conformitate cu prevederile *Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012* și în conformitate cu prevederile *Legii nr. 127 din 30 septembrie 2014 pentru modificarea și completarea Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012 și a Legii petrolului nr. 238/2004*, sistemele de prețuri și tarife pe piața reglementată a gazelor naturale se stabilesc de către ANRE.

Activitățile aferente pieței reglementate cuprind:

- a. transportul gazelor naturale;
- b. transportul gazelor prin conductele de alimentare din amonte, conform prevederilor condițiilor de valabilitate a licenței;
- c. înmagazinarea subterană a gazelor naturale;
- d. stocarea gazelor naturale în conductă;
- e. distribuția gazelor naturale și a biogazului/biometanului;
- f. furnizarea gazelor naturale la preț reglementat și în baza contractelor-cadru pentru clienții noncasnici, până la data de 31 decembrie 2014, cu excepția cazului în care la această dată se constată existența unei diferențe semnificative între prețul de comercializare a producției interne și prețul european de import, care ar putea periclita stabilitatea pieței, situație în care termenul se prelungește până la data de 31 decembrie 2015;
- g. furnizarea gazelor naturale la preț reglementat și în baza contractelor-cadru pentru clienții casnici, până la data de 1 iulie 2021;
- h. furnizarea de ultimă instanță a gazelor naturale;
- i. activitățile conexe desfășurate de către operatorii licențiați;
- j. activitățile aferente operării terminalului de gaze naturale lichefiate (GNL).

Mecanismele de calcul al prețurilor și tarifelor reglementate sunt de tipul „revenue-cap” pentru activitățile reglementate de înmagazinare subterană și de transport, de tip „price-cap” pentru activitățile reglementate de distribuție și de furnizare reglementată.

Activitatea de transport

Modificări legislative

Principalele modificări legislative au fost prevăzute prin:

- Ordinul ANRE nr. 1/2014 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciilor de transport al gazelor naturale prin Sistemul național de transport în perioada 1 februarie 2014-30 iunie 2014;
- Ordinul ANRE nr. 32/2014 privind aprobarea *Metodologiei de stabilire a venitului reglementat, a venitului total și a tarifelor reglementate pentru activitatea de transport al gazelor naturale*;
- Ordinul ANRE nr. 54/2014 privind unele măsuri pentru dezvoltarea pieței gazelor naturale;

- Ordinul ANRE nr. 55/2014 pentru prorogarea duratei de valabilitate a Ordinului ANRE nr. 39/2013 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciilor de transport al gazelor naturale prin Sistemul național de transport în perioada 1 iulie 2013 - 30 iunie 2014 și a Ordinului ANRE nr. 1/2014 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciilor întreruptibile de transport al gazelor naturale prin Sistemul național de transport în perioada 1 februarie 2014 - 30 iunie 2014;
- Ordinul ANRE nr. 69/2014 pentru modificarea și completarea metodologiei de stabilire a venitului reglementat, a venitului total și a tarifelor reglementate pentru activitatea de transport al gazelor naturale;
- Ordinul ANRE nr. 70/2014 privind aprobarea venitului reglementat, a venitului total și a tarifelor de transport pentru activitatea de transport al gazelor naturale prin Sistemul național de transport.

Sistemul tarifar pentru activitatea de transport cuprinde un set de tarife de tipul „revenue-cap” prin care este stabilit un venit reglementat total care acoperă costurile totale aferente unui an al perioadei de reglementare.

Tariful pentru serviciile de transport prin Sistemul Național de Transport (SNT), pentru prima și a doua perioadă de reglementare a fost unic, având o structură binomială.

Prin Ordinul ANRE nr. 32/2014 a fost aprobată *Metodologia de stabilire a venitului reglementat, a venitului total și a tarifelor reglementate pentru activitatea de transport al gazelor naturale*, prin care s-a introdus **sistemul de tarificare de tipul „intrare-ieșire”**.

Noua *Metodologie* a adus următoarele modificări principale:

1. Față de metodologia anterioară, conform căreia tariful pentru serviciile de transport avea o structură binomială și era determinat ca un tarif de tip „timbru poștal”, noua metodologie a introdus un sistem de tarificare format dintr-un set de tarife de tipul „intrare-ieșire” stabilite pentru punctele de delimitare la intrarea/ieșirea în/din sistemul de transport în care se rezervă capacitatea, precum și un tarif volumetric pentru utilizarea sistemului determinat ca un tarif de tip „timbru poștal”;

2. Tarifele de rezervare de capacitate s-au stabilit pentru servicii ferme/întreruptibile prestate pe termen lung/scurt, iar serviciile ferme pe termen scurt s-au determinat prin utilizarea unor coeficienți de multiplicare propuși de operator și avizați de către ANRE;

3. În punctul de interconectare cu alte sisteme de transport al gazelor naturale, rezervarea de capacitate se efectuează pe bază de licitație, tariful de rezervare de capacitate fermă/întreruptibilă stabilit pe baza acestei metodologii fiind utilizat ca tarif de rezervă și reprezentând tariful minim admisibil la licitație;

4. Având în vedere legislația Uniunii Europene, care prevede modificarea datei de începere a anului gazier la data de 1 octombrie, perioada a treia de reglementare începută la 1 iulie 2012 se va termina, prin excepție, la data de 30 septembrie 2017, iar al treilea an al perioadei a treia de reglementare început la 1 iulie 2014 se va termina la data de 30 septembrie 2015. Totodată, începând cu al patrulea an al perioadei a treia de reglementare, data de începere a anului în cadrul perioadei va fi 1 octombrie;

5. Având în vedere trecerea de la structura tarifului de tip “timbru poștal” la cea determinată pe grupe de puncte de intrare/ieșire, s-a impus stabilirea unor noi formule de calcul pentru determinarea tarifelor de transport;

6. Rata anuală de creștere a eficienței economice pentru activitatea de transport al gazelor naturale s-a stabilit la valoarea de 3,5% pentru fiecare an din intervalul iulie 2014 – septembrie 2017, aferent celei de a treia perioade de reglementare, superioară valorii de 2,5%, aferente perioadei a doua de reglementare;

7. S-a introdus un nou criteriu de recunoaștere a costurilor operaționale și a celor preluate direct, respectiv nivelul de deductibilitate fiscală;

8. S-a introdus obligativitatea ca la înaintarea de către operatori a costurilor realizate/estimate a fi realizate în vederea recunoașterii în tarifele de transport gaze naturale, să se justifice că acestea sunt costuri prudente. Astfel, conform noii metodologii, se consideră costuri prudente acele costuri care se demonstrează a fi necesare, oportune, eficiente și care reflectă condițiile pieței, respectiv:

a) Necesari - nevoia obiectivă a titularului de licență de a realiza un cost în vederea asigurării exploatarei, dezvoltării și utilizării în siguranță a sistemului de transport al gazelor naturale;

b) Oportuni - amânarea costului este de natură a produce prejudicii titularului de licență și/sau clientului;

c) Eficienți - realizarea costului este de natură a aduce beneficii viitoare titularului de licență și/sau clientului;

d) Condițiile pieței - costul realizat de către titularul de licență raportat la cele mai bune condiții ale pieței, existente la data realizării și în conformitate cu legislația în materie;

9. Costul aferent consumului tehnologic se recunoaște la nivelul valorii determinate pe baza cantității de gaze naturale stabilite pe baza metodologiei elaborate de ANRE, necesară pentru asigurarea de către operatorul sistemului de transport a parametrilor tehnologici necesari desfășurării activității de transport a gazelor naturale;

10. La determinarea bazei de active reglementate aferente activității reglementate de transport gaze naturale, la începutul perioadei de reglementare vor fi luate în considerare și „Regulile suplimentare privind modul de determinare a valorii reglementate rămase a bazei de active reglementate aferente activității reglementate, la începutul perioadei de reglementare”, prezentate în Anexa 2 la Metodologie. De asemenea, conform prevederilor noii Metodologii, începând cu perioada a patra de reglementare, determinarea valorii bazei de active reglementate la începutul perioadei se realizează fără actualizarea activelor reglementate cu rata inflației.

Începând cu data de 1 august 2014 a intrat în vigoare sistemul de tarificare de tipul „intrare-ieșire”, prin Ordinul ANRE nr. 70/2014, fiind aprobate venitul reglementat, venitul total și tarifele de transport pentru activitatea de transport al gazelor naturale prin SNT, cu valabilitate până la data de 30 septembrie 2015.

Evoluții ale tarifului de transport gaze naturale

Începând cu data de **1 august 2014** au fost introduse **tarife de transport pe tipuri de servicii**, pe punct/grup de puncte de intrare/ieșire diferențiate **pe termen lung (cu durata de un an) și pe termen scurt (zi, lună, trimestru)**.

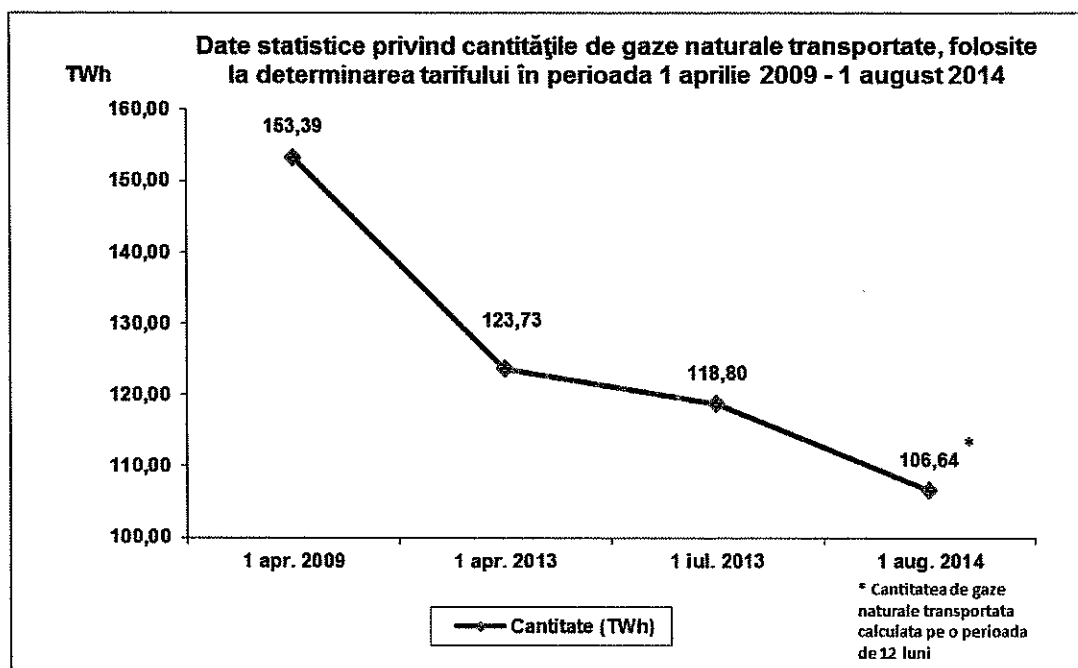
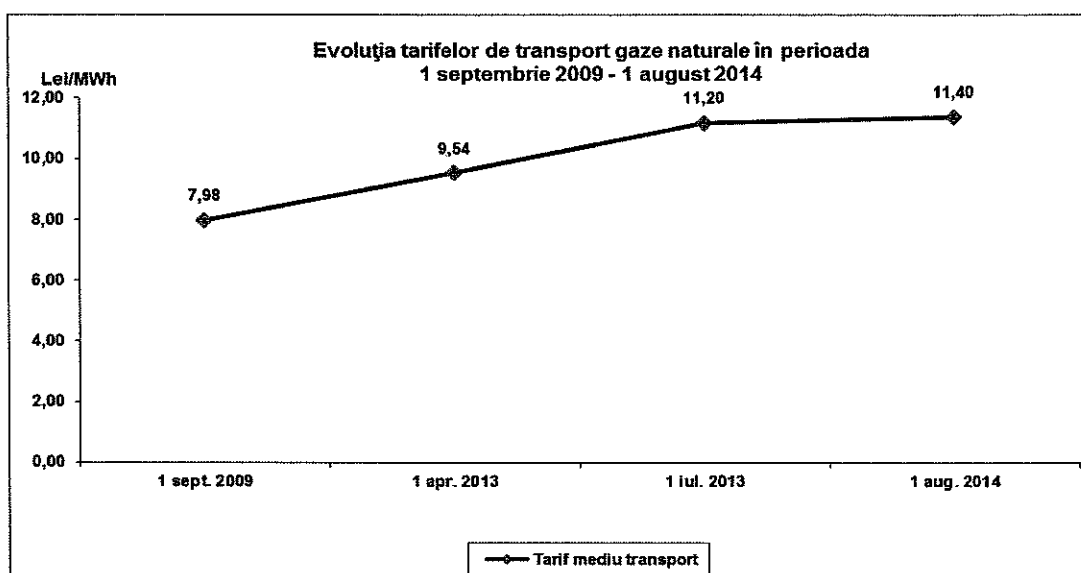
Tarifele în vigoare, practicate la data întocmirii prezentului raport de către SNTGN TRANSGAZ S.Ă., operatorul licențiat în sectorul gazelor naturale pentru activitatea de transport al gazelor naturale, sunt următoarele:

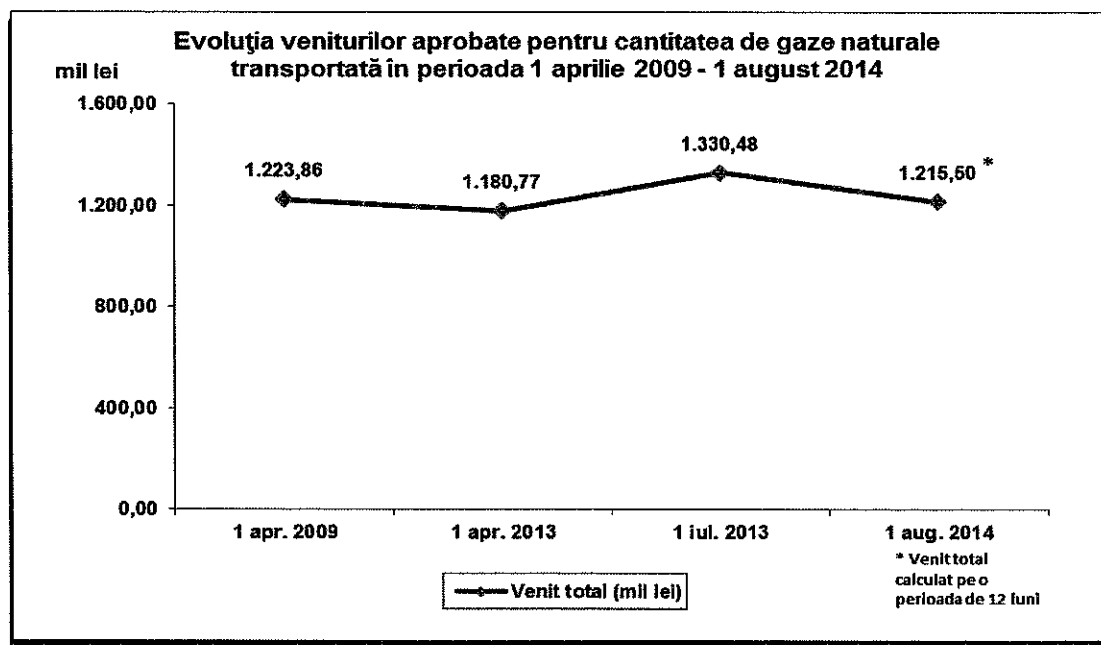
- a) tarif de rezervare de capacitate pe punct/grup de puncte de intrare/ieșire pentru servicii ferme/întreruptibile de transport

		lei/MWh/h							
Punct / grup de puncte de intrare / ieșire în / din SNT		Tipuri de servicii de transport al gazelor naturale							
		Termen lung	Termen scurt						
			Anual	Trimestrial		Lunar		Zilnic	
				vară	iarnă	vară	iarnă	vară	iarnă
Punct/Grup puncte de intrare în SNT	grupul punctelor de intrare din perimetrele de producție, din terminalele GNL și din instalațiile de producere a biogazului sau a altor gaze care îndeplinesc condițiile de calitate pentru a putea fi livrate/transportate în/prin SNT	0,50	0,89	1,90	1,32	2,81	1,97	4,22	
	grupul punctelor de intrare din interconectarea cu alte sisteme de transport al gazelor naturale din state terțe non-UE (Medieșu Aurit și Isaccea Import)	2,08	3,71	7,93	5,50	11,75	8,25	17,62	
	punctul de intrare din interconectarea cu alte sisteme de transport al gazelor naturale din state membre ale UE (Csanadpalota)	1,35	2,40	5,14	3,56	7,61	5,34	11,41	
	grupul punctelor de intrare din depozitele de înmagazinare subterană	1,89	3,37	7,22	5,00	10,69	7,50	16,03	
Punct/Grup puncte de ieșire din SNT	grupul punctelor de ieșire către sistemele de distribuții, rețelele de conducte din amonte și clienții finali racordați direct la sistemul de transport	1,55	2,76	5,90	4,09	8,73	6,13	13,09	
	grupul punctelor de ieșire către depozitele de înmagazinare subterană	1,78	3,17	6,79	4,71	10,05	7,06	15,08	
	punctul de ieșire din interconectarea cu alte sisteme de transport al gazelor naturale din state membre ale UE (Csanadpalota)	10,95	19,49	41,72	28,91	61,76	43,37	92,65	

- b) tarif volumetric pentru cantitatea de gaze naturale transportată către sistemele de distribuție: 5,04 lei/MWh;
- c) tarif volumetric pentru cantitatea de gaze naturale transportată numai prin SNT: 5,79 lei/MWh;
- d) tarif volumetric pentru cantitatea de gaze naturale transportată: 4,94 lei/MWh.

Tarifele prevăzute la lit. b) și c) conțin și valoarea impozitului pe monopol prevăzut de *Ordonanța Guvernului nr. 5/2013*, iar tariful prevăzut la lit. d) nu conține și această valoare, având în vedere că prevederile ordonanței se aplică până la data de 31 decembrie 2014.

Activitatea de distribuție

Modificări legislative

Sistemul tarifar pentru **activitatea de distribuție** cuprinde tarife diferențiate pe operatori licențiați de distribuție și pe categorii de clienți.

Prin Ordinul ANRE nr. 42/2013 a fost aprobată *Metodologia de stabilire a tarifelor reglementate pentru serviciile de distribuție în sectorul gazelor naturale*, începând cu a treia perioadă de reglementare și de modificare a *Metodologiei pentru aprobarea prețurilor și stabilirea tarifelor reglementate în sectorul gazelor naturale*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 22/25.05.2012, care s-a aplicat începând cu 1 aprilie 2014 pentru determinarea tarifelor reglementate în perioada a treia de reglementare (2013 - 2017).

Începând cu a treia perioadă de reglementare, Ordinul ANRE nr. 17/2014 aduce următoarele modificări și completări *Metodologiei de stabilire a tarifelor reglementate pentru serviciile de distribuție în sectorul gazelor naturale*:

1. reconsiderarea fundamentării tarifului de distribuție pe care un operator trebuie să-l plătească în situația în care acesta utilizează sistemul de distribuție al altui operator în scopul vehiculării gazelor naturale către clienții finali din portofoliul propriu, denumit tarif de distribuție de tranzit;
2. reconsiderarea acordării inflației la valoarea bazei de active reglementate, în sensul eliminării acesteia la calculul pentru a patra perioadă de reglementare;
3. stabilirea ratei de creștere a eficienței economice la valoarea de 1,5% pentru fiecare an din cadrul perioadei de a treia de reglementare, pentru fiecare operator licențiat în parte.

Trebuie menționat că în anul 2014 a fost elaborată o metodă unitară de calcul al consumului tehnologic de gaze naturale în sistemele de distribuție prin Ordinul ANRE nr. 18/2014 pentru aprobarea *Metodologiei de calcul al consumului tehnologic din sistemele de distribuție a gazelor naturale*.

Pentru anul 2014, categoriile de clienți pentru care s-au stabilit diferențiat tarifele de distribuție și tariful de distribuție de proximitate au fost următoarele:

1. Tarife de distribuție

- B.1. Cu un consum până la 23,25 MWh
- B.2. Cu un consum anual între 23,26 MWh și 116,28 MWh
- B.3. Cu un consum anual între 116,29 MWh și 1.162,78 MWh
- B.4. Cu un consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh
- B.5. Cu un consum anual între 11.627,79 MWh și 116.277,79 MWh
- B.6. Cu un consum anual peste 116.277,79 MWh .

2. Tarif de distribuție de proximitate

- B.6.1 clienți cu un consum anual de peste 250.000 MWh.

Pentru activitatea de distribuție se stabilește un venit reglementat unitar care acoperă costurile unitare aferente unui an al perioadei de reglementare. Contravaloarea serviciilor de distribuție prestate unui utilizator al sistemului de distribuție se facturează lunar.

Evoluții ale tarifelor de distribuție

În conformitate cu prevederile *Metodologiei* aprobate prin Ordinul ANRE nr. 42/2013, ANRE trebuie să stabilească pentru fiecare operator care desfășoară activități reglementate în domeniul gazelor naturale valoarea veniturilor nerealizate din a doua perioadă de reglementare, respectiv anii 2008-2012, în condițiile în care ultima ajustare a tarifelor a avut loc la data de 1 mai 2009.

Astfel, pe parcursul anului 2013 și în cursul anului 2014 s-au analizat documentele înaintate de către cei 39 de operatori de distribuție, documentele evidențiind informațiile pentru perioada 2009 – 2012, reprezentând în principal următoarele elemente:

- structura gazelor distribuite pe categorii de clienți;
- costurile preluate direct efectiv înregistrate, reprezentând taxe, impozite, contribuții la fonduri speciale, altele asemenea, impuse de autoritățile locale și centrale, conform prevederilor legislației în vigoare;
- situația imobilizărilor corporale și necorporale realizate și puse în funcțiune pe parcursul celei de a doua perioade de reglementare;
- veniturile realizate din activitatea de distribuție, pe baza fișelor de cont aferente;
- cantitatea și valoarea totală a consumului tehnologic realizat.

De asemenea, în conformitate cu prevederile legale în vigoare, cei 39 de operatori au înaintat ANRE documentele conținând datele de fundamentare și ajustare a veniturilor reglementate, precum și propunerile de prețuri și tarife reglementate pentru anii 2013 și 2014.

În urma analizei, pentru o parte din operatorii de distribuție, au fost incluse în noile tarife de distribuție și veniturile nerealizate aferente perioadei anterioare de reglementare.

Astfel, începând cu data de 1 aprilie 2014 au intrat în vigoare:

- Ordinul ANRE nr. 21/2014 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție a gazelor naturale realizat de S.C. DISTRIGAZ SUD REȚELE S.R.L. și

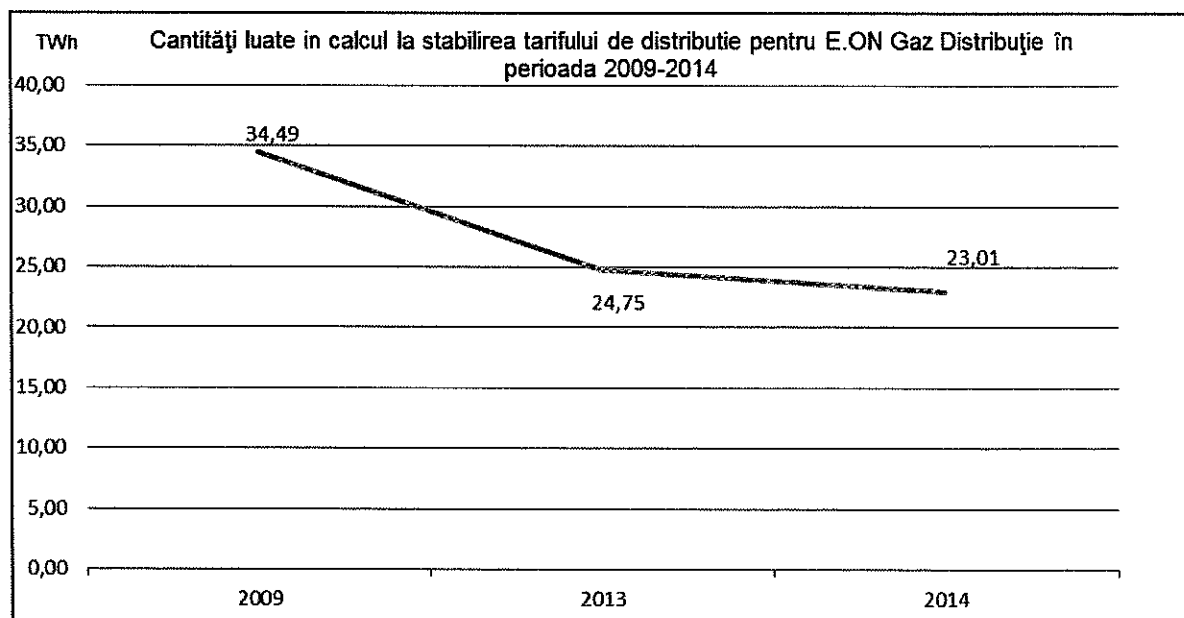
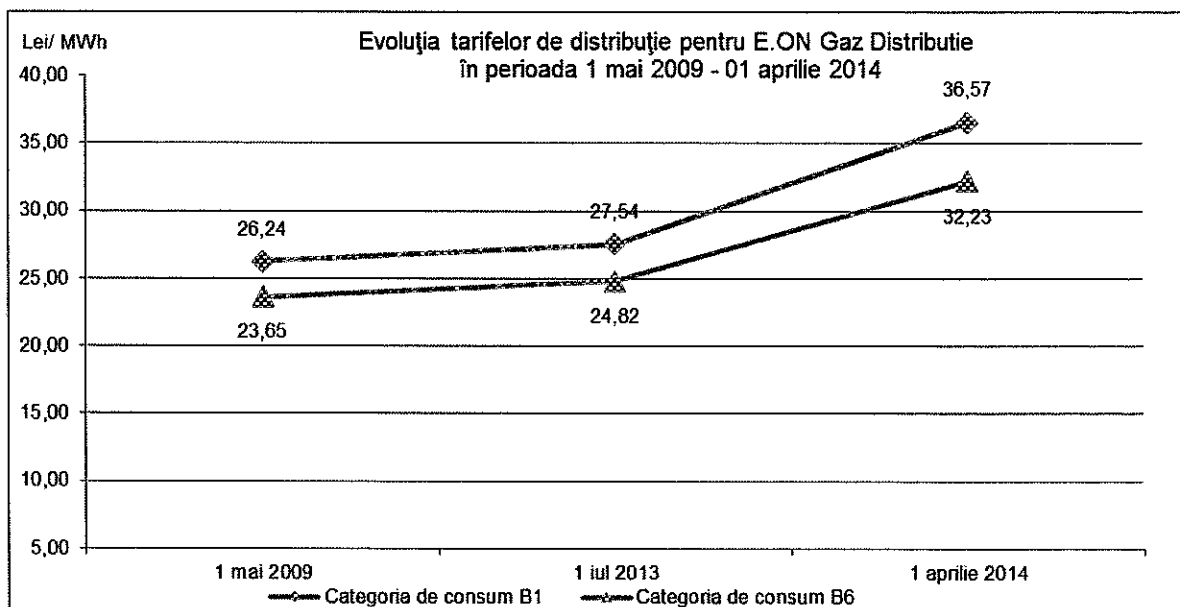
Categoria de clienți	Lei/ MWh
1. Tarife de distribuție	
B.1. Cu un consum până la 23,25 MWh	37,75
B.2. Cu un consum anual între 23,26 MWh și 116,28 MWh	37,35
B.3. Cu un consum anual între 116,29 MWh și 1.162,78 MWh	34,44
B.4. Cu un consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh	32,85
B.5. Cu un consum anual între 11.627,79 MWh și 116.277,79 MWh	29,78
B.6. Cu un consum anual peste 116.277,79 MWh	20,56
2. Tarif de distribuție de proximitate	
B.6.1. Cu un consum anual peste 250.000 MWh	15,00

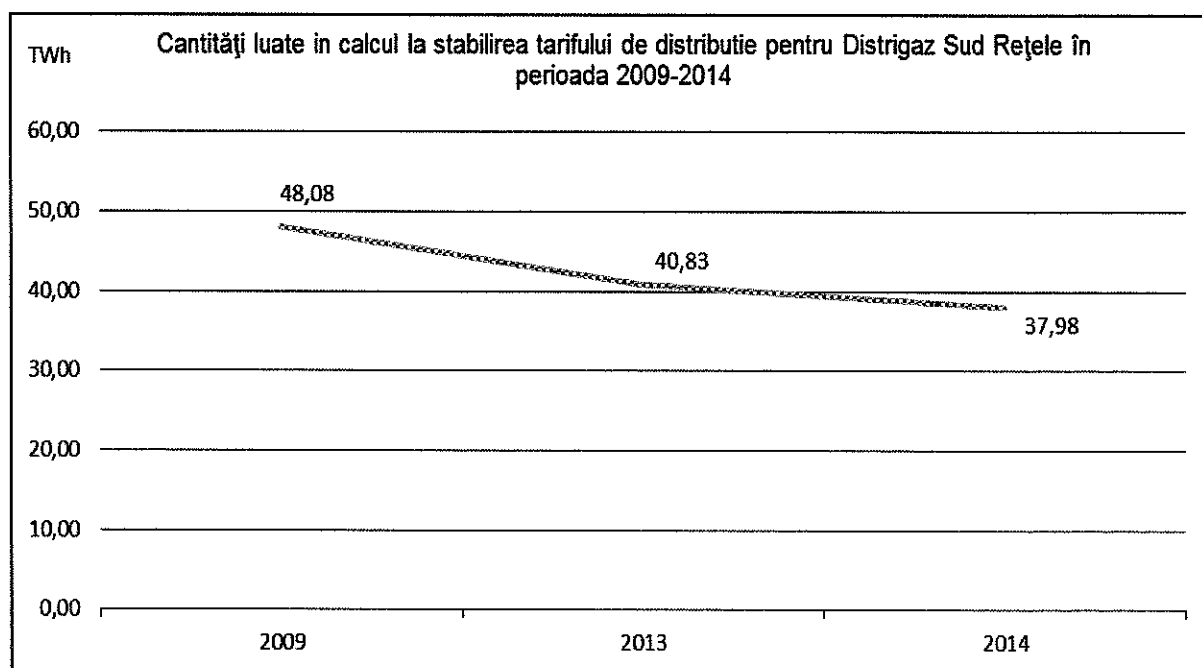
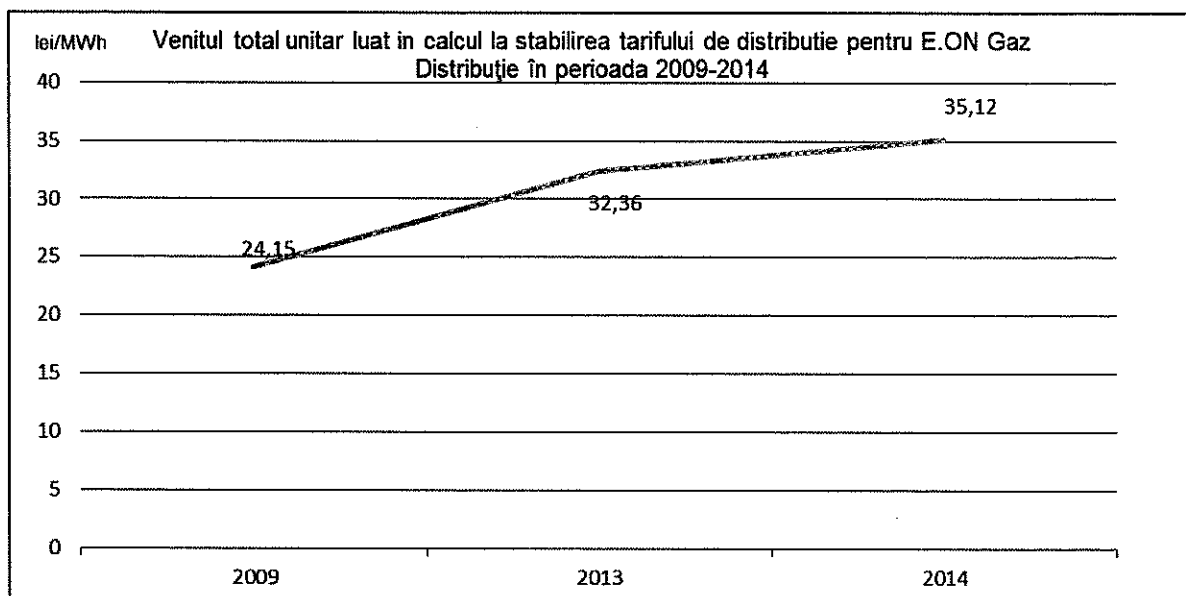
- Ordinul ANRE nr. 26/2014 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție a gazelor naturale realizat de S.C. E ON GAZ DISTRIBUȚIE S.A.

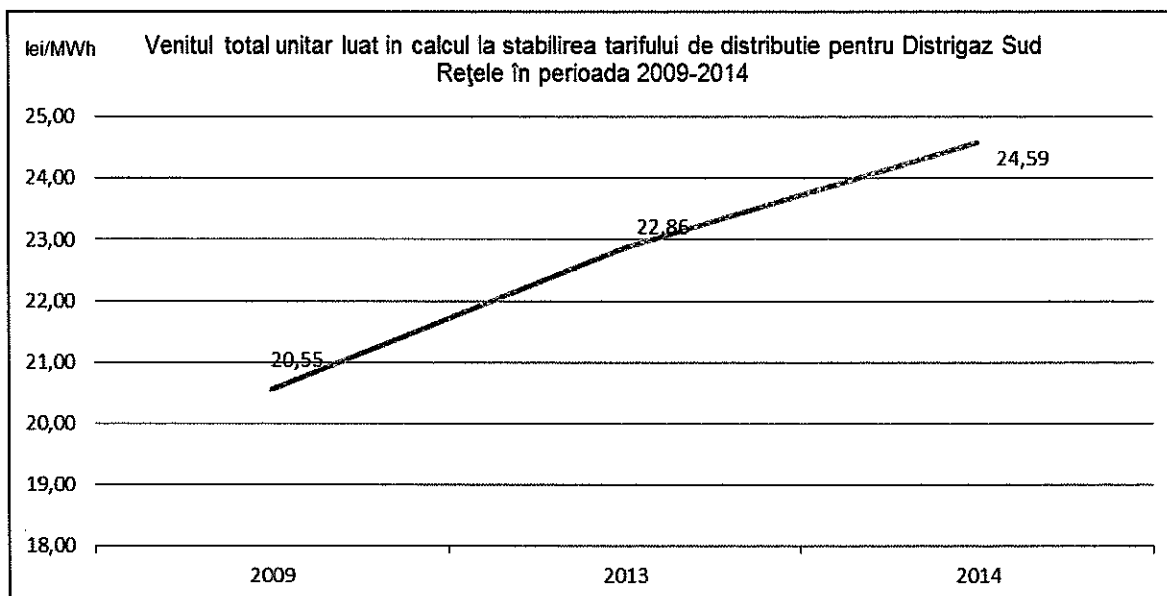
Categoria de clienți	Lei/ MWh
1. Tarife de distribuție	
B.1. Cu un consum până la 23,25 MWh	36,57
B.2. Cu un consum anual între 23,26 MWh și 116,28 MWh	35,32
B.3. Cu un consum anual între 116,29 MWh și 1.162,78 MWh	34,72
B.4. Cu un consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh	34,31
B.5. Cu un consum anual între 11.627,79 MWh și 116.277,79 MWh	33,59
B.6. Cu un consum anual peste 116.277,79 MWh	32,23
2. Tarif de distribuție de tranzit*	
	2,54

* Tarif de distribuție de tranzit – tarif pentru utilizarea sistemului de distribuție a unui operator căruia i s-a solicitat accesul sau care a aprobat accesul în scopul vehiculării gazelor naturale în vederea alimentării cu gaze naturale a clienților finali din portofoliul propriu

Graficele de mai jos reflectă evoluția în timp a tarifelor de distribuție a gazelor naturale pentru cei doi operatori, începând cu 1 aprilie 2005 și până în prezent.

Tarifele reglementate aferente activității de distribuție, aprobate începând cu data de 1 aprilie 2014, cuprind și valoarea veniturilor nerealizate din a doua perioadă de reglementare, precum și valoarea veniturilor nerealizate pentru anul 2013 și trimestrul I 2014. Astfel, valoarea cumulată a investițiilor realizate și recunoscute de ANRE, în perioada 2009-2013, se regăsește în tarifele aprobate începând cu 1 aprilie 2014.

Pentru operatorii Societatea Comercială GAZ EST - S.A., S.C. CONGAZ – S.A., S.C. CPL CONCORDIA FILIALA CLUJ ROMANIA S.R.L, S.C. TULCEA GAZ –S.A., S.C. VEGA 93-S.R.L., S.C. MM DATA S.R.L., S.C. PROGAZ P&D S.A., S.C. SALGAZ S.A., prin Ordinele ANRE nr. 13, 34, 37, 91, 92, 100, 101 și 102/2014, au fost stabilite tarife reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobate prețuri pentru furnizarea reglementată în baza analizelor privind valoarea veniturilor nerealizate din cea de-a doua perioadă de reglementare. Stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale pentru operatorii economici din sectorul gazelor naturale s-au realizat și prin emiterea Ordinelor ANRE nr. 20, 47, 58, 90, 93 și 99.

Activitatea de înmagazinare

Modificări legislative

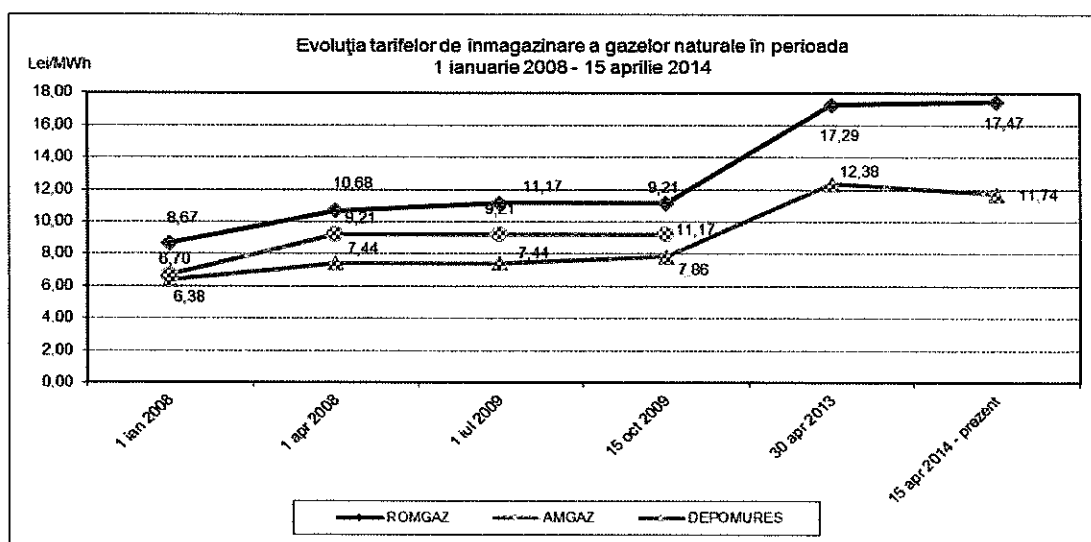
În anul 2014 nu s-au produs modificări legislative referitoare la reglementarea activității de înmagazinare. Sistemul tarifar pentru activitatea de înmagazinare subterană cuprinde un set de tarife de tipul *revenue cap* prin care este stabilit un venit reglementat total care acoperă costurile totale aferente desfășurării activității pe parcursul unui an al perioadei de reglementare.

Evoluții ale tarifului de înmagazinare

În baza prevederilor Ordinului ANRE nr. 22/2012 de aprobare a *Metodologiei pentru aprobarea prețurilor și stabilirea tarifelor reglementate în sectorul gazelor naturale*, cu modificările și completările ulterioare, ANRE a aprobat, pentru operatorii licențiați pentru desfășurarea activității de înmagazinare subterană SC DEPOMUREȘ SA Târgu Mureș și SNGN ROMGAZ SA Mediaș prin sucursala Ploiești, venitul total, venitul reglementat, componenta fixă de rezervare de capacitate și componentele volumetrice, de injecție și de extracție subterană a gazelor naturale, aferente tarifului pentru prestarea serviciului de înmagazinare subterană, pentru perioada aprilie 2014 - martie 2015, al treilea an al celei de a III-a perioade de reglementare, prin Ordinele ANRE nr. 30/2014 și nr. 29/2014.

Tarifele în vigoare pentru activitatea de înmagazinare a gazelor naturale, practicate la data întocmirii prezentului raport de către operatorii licențiați în sectorul gazelor naturale, sunt următoarele:

Componenta de tarif	U.M.	Societatea Națională de Gaze Naturale Romgaz S.A. Mediaș	Societatea Comercială "Depomureș" - S.A. Târgu Mureș
Componentă fixă pentru rezervarea capacității	Lei / MWh / ciclu complet de înmagazinare	13,14	7,43
Componenta volumetrică pentru injecția gazelor naturale	Lei / MWh	2,53	3,14
Componenta volumetrică pentru extracția gazelor naturale	Lei / MWh	1,80	1,17

Activitatea de furnizare reglementată a gazelor naturale

Modificări legislative

Principalele modificări legislative au fost prevăzute prin:

- Ordinul ANRE nr. 10/2014 privind aprobarea *Metodologiei pentru stabilirea veniturilor reglementate unitare și a veniturilor totale unitare aferente activității de furnizare reglementată și de aprobare a prețurilor finale reglementate în sectorul gazelor naturale, pentru a treia perioadă de reglementare*;
- Ordinul ANRE nr. 19/2014 privind modificarea *Metodologiei pentru stabilirea veniturilor reglementate unitare și a veniturilor totale unitare aferente activității de furnizare reglementată și de aprobare a prețurilor finale reglementate în sectorul gazelor naturale, pentru a treia perioadă de reglementare*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 10/2014.

Ordinul ANRE nr. 10/2014 s-a aplicat începând cu 1 aprilie 2014 pentru determinarea veniturilor reglementate unitare și a veniturilor totale unitare aferente activității de furnizare reglementată în perioada a treia de reglementare (2013 - 2014). Acest ordin a avut la bază *Metodologia de tarifyare* aprobată prin Ordinul ANRE nr. 22/2012, din cuprinsul căreia au fost eliminate/modificate acele articole a căror aplicabilitate s-a considerat că nu se mai justifică, având în vedere faptul că noua metodologie reglementează doar activitatea de furnizare reglementată a gazelor naturale, numai pentru cea de a treia perioadă de reglementare, ca urmare a ieșirii din reglementare a clienților noncasnici conform calendarului de eliminare treptată a prețurilor finale reglementate pentru clienții casnici și noncasnici. De asemenea, au fost introduse prevederi noi, a căror necesitate a apărut în urma aplicării metodologiei pe parcursul celor două perioade de reglementare.

Principalele prevederi cu caracter de noutate ale Ordinului ANRE nr. 10/2014 sunt:

1. Pentru primul an al perioadei de reglementare, până la aprobarea noului venit total unitar aferent activității de furnizare reglementată a gazelor naturale, veniturile reglementate în vigoare rămân nemodificate, veniturile nerealizate din această cauză fiind recuperate/cedate ulterior, perioada și modalitatea de recuperare a acestora urmând a fi agreeate cu fiecare titular de licență;
2. După eliminarea prețurilor finale reglementate pentru clienții noncasnici, stabilirea și aprobarea venitului reglementat unitar, a venitului total unitar și a prețurilor finale reglementate aferente clienților casnici se vor realiza pe baza formulelor și a parametrilor specificați în ultima metodologie, până la elaborarea și aprobarea unei noi metodologii doar pentru clienții casnici, precum. Până la aprobarea noului venit reglementat unitar și a noului venit total unitar aferente activității de furnizare reglementată a gazelor naturale pentru clienții casnici, veniturile în vigoare rămân nemodificate;
3. Pentru primul an din cadrul celei de a treia perioade de reglementare, stabilirea și aprobarea venitului reglementat unitar și a venitului total unitar se realizează începând cu data de 1 aprilie 2014;
4. S-a introdus obligativitatea ca la înaintarea de către operatori a costurilor realizate/estimate a fi realizate, în vederea recunoașterii în veniturile reglementate, să se justifice că acestea sunt costuri prudente. Astfel, conform noii metodologii, se consideră costuri

prudente acele costuri care se demonstrează a fi necesare, oportune, eficiente și care reflectă condițiile pieței, respectiv:

- a. Necesari - nevoia obiectivă a titularului de licență de a realiza un cost în vederea asigurării siguranței în furnizare a gazelor naturale;
- b. Oportuni - amânarea costului este de natură a produce prejudicii operatorului și/sau clientului;
- c. Eficienți - realizarea costului este de natură a aduce beneficii viitoare operatorului și clientului;
- d. Condițiile pieței - costul realizat de către operator raportat la cele mai bune condiții ale pieței, existente la data realizării.

5. La determinarea bazei de active reglementate aferente activității de furnizare reglementată la începutul celei de a treia perioade de reglementare vor fi luate în considerare și „Regulile suplimentare privind modul de determinare a bazei de active reglementate aferente activității de furnizare reglementată, la începutul celei de a treia perioade de reglementare”, prezentate în Anexa 4 la Metodologie;

6. Din cadrul formulelor de ajustare a veniturilor reglementate unitare și a veniturilor totale unitare s-au eliminat prevederile referitoare la:

- rata de creștere a eficienței economice a activității de furnizare reglementată;
- diferența unitară de venit datorată variației dintre cantitatea estimată și cea efectivă furnizată în regim reglementat;

7. La ajustarea venitului reglementat unitar și a venitului total unitar se iau în considerare, ca și costuri neprevăzute, doar costurile determinate de neîncasarea creanțelor comerciale care, cu toate eforturile managementului operatorilor licențiați, nu au putut fi recuperate din motive obiective, respectiv din cauza falimentului clientului, în baza unei decizii judecătorești rămase definitivă și irevocabilă. Recunoașterea se face în limita unei valori determinate prin aplicarea ratei reglementate a rentabilității, aferente activității de furnizare reglementată pentru cea de a treia perioadă de reglementare (8,43%), la valoarea acestor costuri realizate;

8. S-a eliminat actualizarea cu rata inflației, atât a componentei de corecție pentru capitalul investit $\Delta INVU$, ca element de ajustare, cât și a valorii rămase a bazei de active reglementate pentru cea de a treia perioadă de reglementare;

9. La înaintarea de către operatorii licențiați a fundamentărilor privind stabilirea venitului reglementat unitar și a venitului total unitar aferente primului an al perioadei de reglementare, sunt necesare și *Raportul de separare contabilă a activităților reglementate pentru perioada de reglementare*, precum și lista contractelor de prestări servicii în derulare și a societăților cu care au fost încheiate, cu precizarea valorilor contractuale; în situația în care părțile contractuale sunt din cadrul aceluiași grup se va demonstra prudența costurilor, precum și modul de separare în cadrul grupului.

Prețul gazelor naturale din producția internă

În contextul preocupărilor pentru liberalizarea prețurilor din piața reglementată și pentru a se încadra în cerințele legislației și ale Tratatului de Funcționare a Uniunii Europene, precum și ca urmare a acordurilor încheiate cu organismele financiare internaționale, autoritățile române au propus un scenariu (agreat cu organismele financiare internaționale) privind creșterea graduală a prețului de comercializare pe piața românească a producției interne de gaze naturale în raport cu prețul de comercializare pe piața românească a gazelor naturale din import, având în vedere

gradul redus de suportabilitate și efortul financiar generat de creșterea prețului final la clienții casnici în urma procesului de convergență a prețurilor producției interne la prețurile de import și de eliminare a prețurilor finale reglementate.

Scenariul constă în eliminarea prețurilor reglementate până la data de 31 decembrie 2014 pentru clienții finali noncasnici, cu excepția cazului în care la această dată se constată existența unei diferențe semnificative între prețul de comercializare a producției interne și prețul european de import, care ar putea periclita stabilitatea pieței, situație în care termenul se prelungește până la data de 31 decembrie 2015, iar pentru clienții casnici până la data de 31 decembrie 2018, termen prelungit ulterior prin *Legea nr. 127/2014* până la 1 iulie 2021.

În temeiul Memorandumului aprobat de Guvernul României în Ședința de Guvern din data de 13 martie 2012 și în conformitate cu obligațiile asumate de Guvernul României în relația cu FMI, Banca Mondială și Comisia Europeană, s-a aprobat calendarul de eliminare treptată a prețurilor reglementate la gaze naturale.

Ulterior, în baza acestui calendar și a prevederilor *Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012*, a fost emisă Hotărârea de Guvern nr. 22/2012 prin care s-a stabilit o creștere liniară trimestrială a prețului de achiziție a gazelor naturale din producția internă pentru piața reglementată, valori ce au fost preluate de către ANRE la calculul prețurilor finale reglementate.

Astfel, conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 22/2012, prețul de achiziție a gazelor naturale din producția internă pentru piața reglementată a fost stabilit astfel:

	lei/MWh	
	Clienți non-casnici, cu excepția producătorilor de energie termică, pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice, destinată consumului populației	Clienți casnici și producători de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice, destinată consumului populației
01.01.2014	72,00	50,60
01.04.2014	89,40	51,80
01.07.2014	109,00	53,30
01.10.2014	119,00	54,60

În conformitate cu prevederile art. 181 alin. (5) din *Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare*, prețul de achiziție a gazelor din producția internă pentru piața reglementată se stabilește prin hotărâre a Guvernului, la propunerea ministerului de resort și se actualizează de către ANRE și ANRM în concordanță cu prevederile *Calendarului de eliminare treptată a prețurilor reglementate pentru clienții finali*.

Guvernul României a constatat că prețul gazelor naturale din producția internă, de 89,4 lei/MWh, aplicat prin Hotărârea Guvernului nr. 22/2013 de la 1 aprilie 2014 clienților noncasnici, cu excepția producătorilor de energie termică, pentru cantitatea de gaze naturale

utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice, destinată consumului populației, se situa în intervalul prețurilor estimate la nivelul hub-urilor din Uniunea Europeană atât pentru luna iulie 2014, cât și pentru trimestrul al III-lea al anului 2014.

În același timp, prețul gazelor naturale din producția internă, de 109,00 lei/MWh, aplicabil prin Hotărârea Guvernului nr. 22/2013 de la 1 iulie 2014 clienților noncasnici, cu excepția producătorilor de energie termică, pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice, destinată consumului populației, ar fi fost superior prețurilor maxime estimate la nivelul hub-urilor din Uniunea Europeană pentru trimestrul al III-lea al anului 2014.

Astfel, prin Hotărârea Guvernului nr. 511/26 iunie 2014, Guvernul României a adoptat un nou plan de acțiune compatibil cu noile coordonate ale prețurilor, precum și cu previziunile de evoluție ale acestora pe termen scurt și mediu, prețul de achiziție a gazelor naturale din producția internă pentru piața reglementată fiind stabilit la valoarea de 89,40 lei/MWh pentru clienții noncasnici și la valoarea de 53,30 lei/MWh pentru clienții casnici.

Ulterior, la sfârșitul lunii august 2014, Guvernul a constatat că prețul gazelor naturale din producția internă aplicabil pentru clienții noncasnici, cu excepția producătorilor de energie termică, pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice, destinată consumului populației, prevăzut în Hotărârea Guvernului nr. 511/2013 de 89,4 lei/MWh (echivalent cu 20,26 Euro/MWh, la cursul Băncii Naționale a României luat în calcul în cadrul raportului ANRE) se situa peste nivelul prețurilor estimate la nivelul hub-urilor din Uniunea Europeană, inclusiv pentru luna septembrie 2014. Previziunile pentru trimestrul IV 2014 în cazul hub-urilor din Uniunea Europeană (24,40 EUR/MWh), precum și cele privind prețul mediu ponderat al gazelor naturale din import pentru cantitățile de gaze naturale destinate consumului intern estimat conform contractelor încheiate pentru perioada septembrie-decembrie 2014 (30,15 EUR/MWh), coroborate cu scăderea consumului de gaze naturale cu 9,48% comparativ cu aceeași perioadă a anului 2013 (în luna august a anului 2014 s-a înregistrat cel mai scăzut nivel al consumului din ultimii 5 ani, și anume 486 milioane m.c.), au condus la concluzia că s-a atins un prag de suportabilitate care nu mai permitea majorarea începând cu 1 octombrie 2014 a prețului de achiziție a gazelor naturale din producția internă, pentru piața reglementată. Totodată, *Calendarul de liberalizare a prețului gazelor naturale*, negociat de către Guvern în anul 2012 cu organismele financiare internaționale, a devansat cu mult creșterea veniturilor populației.

Ca urmare, prin Hotărârea Guvernului nr. 816/22 septembrie 2014, cu aplicabilitate până la data de 31.12.2014, Guvernul României a modificat anexa la *Hotărârea de Guvern nr. 511/2014 privind stabilirea prețului de achiziție a gazelor naturale din producția internă pentru piața reglementată de gaze naturale*.

Prin modificarea propusă s-a anulat aplicarea majorării prețului de achiziție a gazelor naturale din producția internă pentru clienții casnici, prevăzută începând cu data de 1 octombrie 2014 în anexa *Hotărârii Guvernului nr. 511/2014*, menținându-se totodată un nivel de 89,40 lei/MWh pentru prețul de achiziție a gazelor naturale din producția internă pentru perioada 1 octombrie -

31 decembrie 2014 pentru clienții noncasnici din piața reglementată, cu excepția producătorilor de energie termică, pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice, destinată consumului populației.

Stabilirea prețurilor reglementate la clienții finali care nu și-au exercitat dreptul de eligibilitate

În conformitate cu prevederile *Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare*, piața de gaze naturale este compusă din piața reglementată și piața concurențială.

Prețurile finale reglementate se stabilesc diferențiat pentru fiecare furnizor licențiat și pe categorii de clienți, în funcție de configurația sistemelor prin care se realizează furnizarea gazelor naturale.

Prețurile finale sunt de tip monom și cuantifică costurile fixe și variabile legate de realizarea activității de furnizare în regim reglementat.

Prețurile finale reglementate se aplică la cantitățile de gaze naturale furnizate în regim reglementat.

Prețurile finale reglementate se stabilesc diferențiat pentru fiecare titular de licență de furnizare, astfel:

a) pentru societățile comerciale care și-au separat legal activitatea de furnizare de activitatea de distribuție a gazelor naturale, pe categorii de clienți pentru care furnizarea de gaze naturale se face în regim reglementat, amplasați în zonele delimitate unde întreprinderea afiliată deține licența de distribuție a gazelor naturale, în funcție de consumul anual și de tipul sistemelor (transport/distribuție) prin care se realizează furnizarea gazelor naturale;

b) pentru societățile comerciale care nu și-au separat legal activitatea de furnizare de activitatea de distribuție a gazelor naturale, pe categorii de clienți pentru care furnizarea de gaze naturale se face în regim reglementat, amplasați în aria de distribuție deservită în calitate de operator licențiat al sistemului de distribuție, în funcție de consumul anual și de tipul sistemelor (transport/distribuție) prin care se realizează furnizarea gazelor naturale.

Conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 22/2012, începând cu luna februarie 2013 a început procesul de creștere a prețului producției interne și a prețurilor finale aferente activității de furnizare reglementată.

În ceea ce privește **prețurile de furnizare a gazelor naturale în regim reglementat** pentru anul 2014, în conformitate cu angajamentele asumate de Guvernul României față de FMI, BM și CE și concretizate în *Memorandumul privind calendarul de eliminare a prețurilor reglementate la gazele naturale* aprobat în ședința de guvern din luna iunie 2012, publicat pe pagina de web a ANRE, creșterile prognozate erau următoarele:

- la 1 ianuarie 2014 cu circa 4% pentru clienții noncasnici și cu circa 2% pentru clienții casnici;
- la 1 aprilie 2014 cu circa 5% pentru clienții noncasnici și cu circa 2% pentru clienții casnici;

-
- la 1 iulie 2014 cu circa 5% pentru clienții noncasnici și cu circa 3% pentru clienții casnici;
 - la 1 octombrie 2014 cu circa 4% pentru clienții noncasnici și cu circa 3% pentru clienții casnici.

Totodată, conform prevederilor *Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare*, în vederea asigurării suportabilității costurilor legate de factura energetică, în special a celor legate de încălzirea populației, stabilirea structurii de amestec import/intern și aprobarea prețului final reglementat pentru clienții casnici vor avea în vedere și premisele considerate la stabilirea datelor pentru eliminarea prețurilor finale reglementate către această categorie de clienți.

Astfel, **la data de 1 ianuarie 2014**, prețul de achiziție a gazelor naturale din producția internă pentru piața reglementată pentru clienții casnici a fost stabilit la valoarea de 50,60 lei/MWh, iar pentru clienții noncasnici a fost stabilit la valoarea de 72,00 lei/MWh. Ca urmare:

- suma fixă unitară pentru acoperirea costurilor de achiziție a gazelor naturale pentru clienții casnici și producătorii de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinată consumului populației pentru perioada ianuarie - martie 2014, a fost estimată la valoarea de 72,55 lei/MWh, față de valoarea anterioară de 71,50 lei/MWh, iar
- suma fixă unitară pentru acoperirea costurilor de achiziție a gazelor naturale pentru clienții noncasnici, cu excepția producătorilor de energie termică, pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice care este destinată consumului populației pentru perioada ianuarie - martie 2014 a fost estimată la valoarea de 102,34 lei/MWh, față de valoarea anterioară de 99,05 lei/MWh.

La data de **1 aprilie 2014** prețul de achiziție a gazelor naturale din producția internă pentru piața reglementată, respectiv pentru clienții casnici a fost stabilit la valoarea de 51,80 lei/MWh, iar prețul de achiziție a gazelor naturale din producția internă pentru piața reglementată, respectiv pentru clienții noncasnici a fost stabilit la valoarea de 89,40 lei/MWh.

Prin urmare, în luna aprilie 2014, au fost publicate evaluările sumelor fixe unitare pentru acoperirea costurilor de achiziție a gazelor naturale pentru perioada aprilie - iunie 2014, pentru clienții casnici și pentru clienții noncasnici, respectiv:

- pentru clienții casnici, valoarea de 67,68 lei/MWh;
- pentru clienții noncasnici, valoarea de 105,06 lei/MWh.

Conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 511/2014, pentru **perioada iulie - septembrie 2014**, prețul de achiziție a gazelor naturale din producția internă pentru piața reglementată pentru clienții casnici a fost stabilit la valoarea de 53,30 lei/MWh, iar pentru clienții noncasnici a fost stabilit la valoarea de 89,90 lei/MWh.

Ca urmare, ANRE a estimat:

- suma fixă unitară pentru acoperirea costurilor de achiziție a gazelor naturale pentru clienții casnici și producătorii de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale

utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinată consumului populației pentru perioada iulie-septembrie 2014, la valoarea de 70,62 lei/MWh, față de valoarea anterioară de 67,68 lei/MWh;

- suma fixă unitară pentru acoperirea costurilor de achiziție a gazelor naturale pentru clienții noncasnici, cu excepția producătorilor de energie termică, pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice care este destinată consumului populației pentru perioada iulie-septembrie 2014, la valoarea de 107,19 lei/MWh, față de valoarea anterioară de 105,06 lei/MWh.

Ulterior, conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 816/2014 pentru modificarea anexei la Hotărârea Guvernului nr. 511/2014, pentru **perioada octombrie-decembrie 2014** prețul de achiziție a gazelor naturale din producția internă pentru piața reglementată pentru clienții casnici a fost stabilit la valoarea de 53,30 lei/MWh, iar pentru clienții noncasnici a fost stabilit la valoarea de 89,40 lei/MWh.

Ca urmare, ANRE a estimat:

- suma fixă unitară pentru acoperirea costurilor de achiziție a gazelor naturale pentru clienții casnici și producătorii de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinată consumului populației pentru perioada octombrie - decembrie 2014, la valoarea de 71,15 lei/MWh, față de valoarea anterioară de 70,62 lei/MWh;
- suma fixă unitară pentru acoperirea costurilor de achiziție a gazelor naturale pentru clienții noncasnici, cu excepția producătorilor de energie termică, pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice care este destinată consumului populației pentru perioada octombrie - decembrie 2014, la valoarea de 107,90 lei/MWh, față de valoarea anterioară de 107,19 lei/MWh.

Toate documentele referitoare la evaluarea sumei fixe unitare pentru acoperirea costurilor de achiziție a gazelor naturale pentru clienții casnici și pentru clienții noncasnici au fost publicate pe pagina de web a ANRE.

De menționat că au fost analizate și diferențele de cost de achiziție a gazelor naturale aferente perioadei a doua de reglementare (octombrie 2008 - decembrie 2012), precum și perioadei ianuarie 2013 - iunie 2014, reprezentând componenta unitară de corecție pentru diferența dintre suma fixă unitară recunoscută de ANRE pentru acoperirea costurilor legate de achiziția gazelor naturale (CUG), inclusiv serviciile aferente, destinate revânzării în cadrul activității de furnizare reglementată, și costurile efectiv realizate și recunoscute de ANRE operatorului care realizează furnizarea reglementată.

Diferența unitară lunară de CUG a fost calculată prin scăderea din CUG-ul realizat de companie (obținut în urma analizei compartimentului de specialitate din cadrul ANRE) a valorii CUG-ului inclus de ANRE în prețurile finale reglementate. S-a avut în vedere faptul că în urma analizei diferențelor de costuri unitare de achiziție a gazelor naturale înregistrate de către operatori pe piața reglementată în perioada octombrie 2008 – iunie 2012, la data de 15 septembrie 2012 s-a aprobat includerea în prețurile finale ale tuturor operatorilor licențiați a

valorilor de 5 lei/MWh pentru clienții casnici, respectiv 12 lei/MWh pentru clienții noncasnici. Valorile totale aferente diferențelor au fost susținute prin documente transmise de către fiecare operator (contracte, facturi etc.). De asemenea, s-au calculat sumele recuperate de către furnizori până la sfârșitul trimestrului al III-lea al anului 2014, prin includerea în prețurile finale reglementate a valorilor de 5 lei/MWh și 12 lei/MWh.

Pentru calculul diferențelor de cost unitar al gazelor naturale s-a ținut cont de prevederile *Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare*, conform căreia furnizarea la preț reglementat pentru clienții noncasnici se menține numai până la data de 31 decembrie 2014, iar pentru clienții casnici până la data de 1 iulie 2021.

Astfel, procente de ajustare a prețurilor finale reglementate pe parcursul anului 2014, calculate ca medie în funcție de ponderea de piață a fiecărui operator licențiat care desfășoară activitatea de furnizare a gazelor naturale pe piața reglementată, au fost:

- la 1 ianuarie 2014 de circa 2% pentru clienții noncasnici și de circa 1% pentru clienții casnici;
- la 1 aprilie 2014 de circa 1% pentru clienții noncasnici și de circa -1% pentru clienții casnici;
- la 1 iulie 2014 de circa 1% pentru clienții noncasnici și de circa 3% pentru clienții casnici;
- la 1 octombrie 2014 de circa -3% pentru clienții noncasnici și de circa 0% pentru clienții casnici,

Ca urmare, la nivelul anului 2014, prețurile finale reglementate au înregistrat:

- o creștere de aproximativ 3% pentru clienții casnici și producătorii de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinată consumului populației, față de 10% estimată conform calendarului, și
- o creștere de aproximativ 1% pentru clienții noncasnici, cu excepția producătorilor de energie termică, pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice care este destinată consumului populației, față de 18% estimată conform calendarului.

Comparativ cu estimările din *Calendarul de eliminare treptată a prețurilor reglementate pentru clienții finali*, procente de ajustare realizate trimestrial au fost următoarele:

Data implementării	Clienți casnici		Clienți non casnici	
	Creștere preț final prevăzută în calendar	Creștere preț final realizată	Creștere preț final prevăzută în calendar	Creștere preț final realizată
1 ianuarie 2014	2 %	1 %	4 %	2 %
1 aprilie 2014	2 %	-1 %	5 %	1 %
1 iulie 2014	3 %	3 %	5 %	1%
1 octombrie 2014	3 %	0 %	4 %	-3 %
Total	10 %	3 %	18%	1 %

Prețurile finale reglementate pentru furnizorii cu o cotă de piață reprezentativă, în vigoare începând cu data de 1 octombrie 2014, sunt următoarele:

1) Prețurile finale reglementate pentru furnizarea gazelor naturale în regim reglementat realizată de S.C. GDF SUEZ ENERGY ROMANIA S.A. **pentru clienții casnici și producătorii de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinată consumului populației.**

Categoria de clienți	Lei/ MWh
A. Clienți finali conectați direct la sistemul de transport	
A.1 Consum anual până la 1.162,78 MWh	75,65
A.2 Consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh	74,59
A.3 Consum anual între 11.627,79 MWh și 116.277,79 MWh	74,14
A.4 Consum anual între 116.277,80 MWh și 1.162.777,87 MWh	0,00
A.5 Consum anual peste 1.162.777,87 MWh	0,00
B. Clienți finali conectați în sistemul de distribuție	
B.1. Cu un consum până la 23,25 MWh	112,69
B.2. Cu un consum anual între 23,26 MWh și 116,28 MWh	112,18
B.3. Cu un consum anual între 116,29 MWh și 1.162,78 MWh	108,98
B.4. Cu un consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh	107,26
B.5. Cu un consum anual între 11.627,79 MWh și 116.277,79 MWh	104,04
B.6. Cu un consum anual peste 116.277,79 MWh	94,60

2) Prețurile finale reglementate pentru furnizarea gazelor naturale în regim reglementat realizată de S.C. GDF SUEZ ENERGY ROMANIA S.A. **pentru clienții noncasnici** de gaze naturale, cu excepția producătorilor de energie termică, pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice care este destinată consumului populației.

Categoria de clienți	Lei/ MWh
A. Clienți finali conectați direct la sistemul de transport	
A.1 Consum anual până la 1.162,78 MWh	102,63
A.2 Consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh	101,57
A.3 Consum anual între 11.627,79 MWh și 116.277,79 MWh	101,12
A.4 Consum anual între 116.277,80 MWh și 1.162.777,87 MWh	0,00
A.5 Consum anual peste 1.162.777,87 MWh	0,00
B. Clienți finali conectați în sistemul de distribuție	
B.1. Cu un consum până la 23,25 MWh	139,68
B.2. Cu un consum anual între 23,26 MWh și 116,28 MWh	139,17
B.3. Cu un consum anual între 116,29 MWh și 1.162,78 MWh	135,96
B.4. Cu un consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh	134,25
B.5. Cu un consum anual între 11.627,79 MWh și 116.277,79 MWh	131,02
B.6. Cu un consum anual peste 116.277,79 MWh	121,58

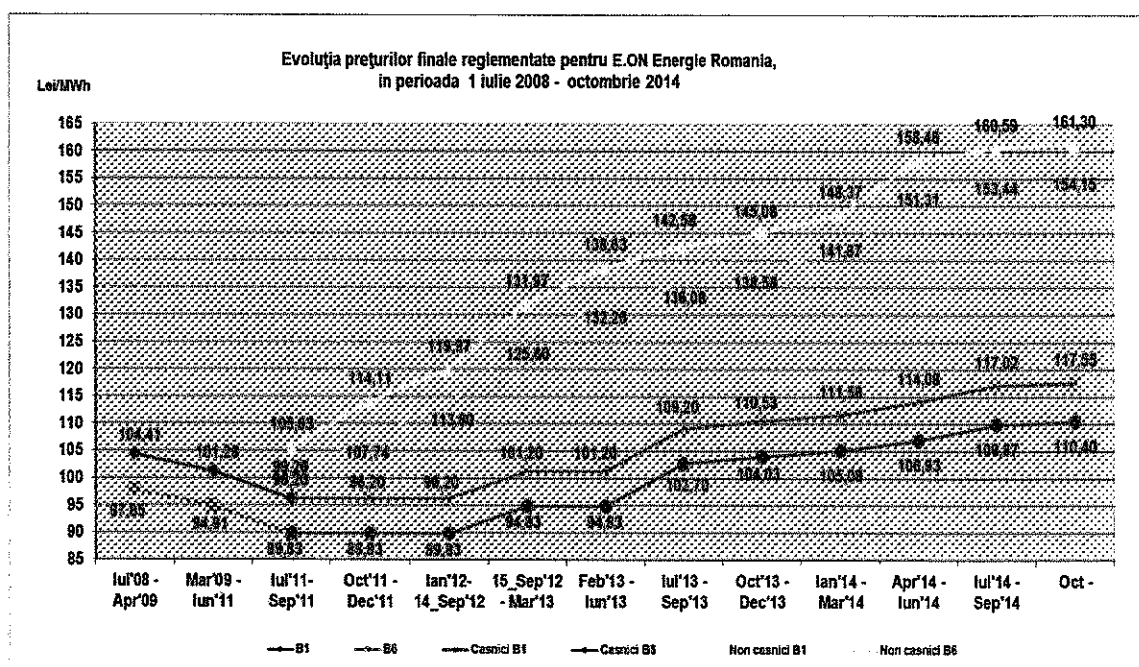
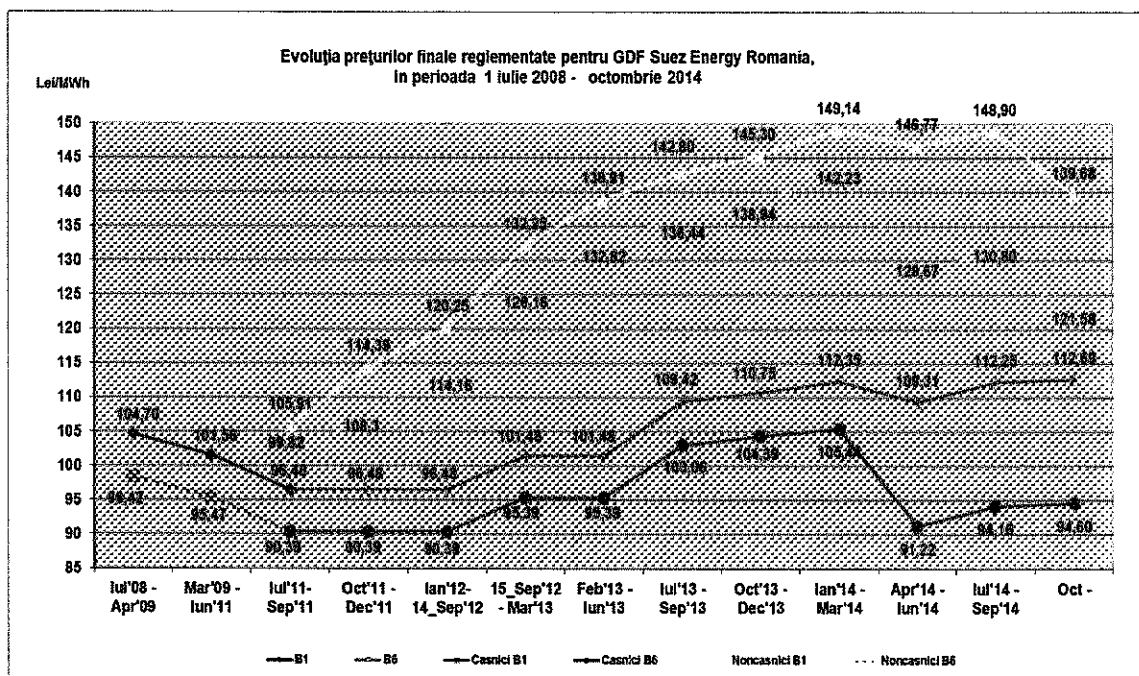
3) Prețurile finale reglementate pentru furnizarea gazelor naturale în regim reglementat realizată de S.C. E.ON ENERGIE ROMANIA S.A. **pentru clienții casnici și producătorii de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinată consumului populației.**

Categoria de clienți	Lei/ MWh
A. Clienți finali conectați direct la sistemul de transport	
A.1 Consum anual până la 1.162,78 MWh	83,38
A.2 Consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh	83,28
A.3 Consum anual între 11.627,79 MWh și 116.277,79 MWh	82,99
A.4 Consum anual între 116.277,80 MWh și 1.162.777,87 MWh	0,00
A.5 Consum anual peste 1.162.777,87 MWh	0,00
B. Clienți finali conectați în sistemul de distribuție	
B.1. Cu un consum până la 23,25 MWh	117,55
B.2. Cu un consum anual între 23,26 MWh și 116,28 MWh	114,31
B.3. Cu un consum anual între 116,29 MWh și 1.162,78 MWh	113,62
B.4. Cu un consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh	112,95
B.5. Cu un consum anual între 11.627,79 MWh și 116.277,79 MWh	112,18
B.6. Cu un consum anual peste 116.277,79 MWh	110,40

4) Prețurile finale reglementate pentru furnizarea gazelor naturale în regim reglementat realizată de S.C. E.ON ENERGIE ROMANIA S.A. **pentru clienții noncasnici** de gaze naturale, cu excepția producătorilor de energie termică, pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice care este destinată consumului populației.

Categoria de clienți	Lei/ MWh
A. Clienți finali conectați direct la sistemul de transport	
A.1 Consum anual până la 1.162,78 MWh	127,13
A.2 Consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh	127,03
A.3 Consum anual între 11.627,79 MWh și 116.277,79 MWh	126,74
A.4 Consum anual între 116.277,80 MWh și 1.162.777,87 MWh	0,00
A.5 Consum anual peste 1.162.777,87 MWh	0,00
B. Clienți finali conectați în sistemul de distribuție	
B.1. Cu un consum până la 23,25 MWh	161,30
B.2. Cu un consum anual între 23,26 MWh și 116,28 MWh	158,06
B.3. Cu un consum anual între 116,29 MWh și 1.162,78 MWh	157,37
B.4. Cu un consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh	156,70
B.5. Cu un consum anual între 11.627,79 MWh și 116.277,79 MWh	155,93
B.6. Cu un consum anual peste 116.277,79 MWh	154,15

Graficele următoare reflectă evoluția în timp a prețurilor finale reglementate la gaze naturale, începând cu 1 iulie 2008 și până în prezent.

Totodată, în anul 2014 au fost emise Ordinele ANRE nr. 22, 27, 38, 39, 40, 41, 43, 44, 45, 46, 98 pentru aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale la operatori economici din sectorul gazelor naturale.

3. Perspective 2015 și concluzii

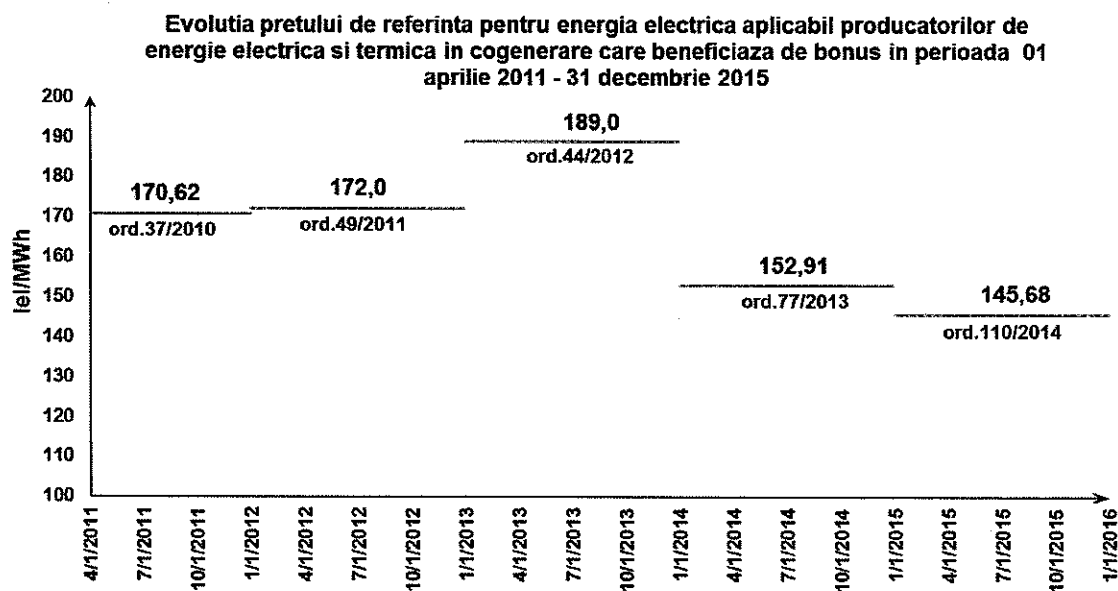
3.1. Energie electrică

Producerea energiei electrice și termice în cogenerare

Pentru anul 2015, prin prevederile Ordinului ANRE nr. 110/2014 s-au stabilit *prețul de referință și prețurile reglementate pentru energia electrică livrată din centrale de cogenerare care beneficiază de schema de sprijin pentru cogenerare*. Valorile (exclusiv TVA) sunt prezentate în tabelul de mai jos, comparativ cu cele stabilite pentru anul 2014, evidențiindu-se tendința pregnantă de scădere a acestora:

Tip preț energie electrică	2014 lei/MWh	2015 lei/MWh
Preț de referință	152,91	145,68
Preț reglementat ore de zi	177,00	169,30
Preț reglementat ore de noapte	104,73	98,43
Preț reglementat zi/noapte pentru producători ce dețin numai unități nedispecerizabile	152,91	145,68

Evoluția prețului de referință pentru energia electrică aplicată producătorilor de energie electrică și termică în cogenerare care beneficiază de bonus în perioada 1 aprilie 2011 - 31 decembrie 2015 este prezentată în figura următoare.

Valorile *bonusului de referință* pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență sunt stabilite prin Ordinul ANRE nr. 78/2013, iar pentru anul 2015 sunt stabilite prin Ordinul ANRE nr. 109/2014. Valorile acestuia (fără TVA) pentru anul 2014 în primii patru ani de aplicare ai schemei de sprijin, respectiv pentru anul 2015 în primii cinci ani de aplicare ai

schemei de sprijin, în funcție de tipul combustibilului majoritar utilizat în centrală, sunt prezentate în tabelul următor:

Tip combustibil	2014 Bonus de referință (lei/MWh)				2015 Bonus de referință (lei/MWh)				
	An 1	An 2	An 3	An 4	An 1	An 2	An 3	An 4	An 5
Combustibil solid	205,65	195,79	190,37	179,97	205,65	195,79	190,37	179,97	169,75
Gaze naturale din rețeaua de transport	191,38	186,04	180,72	175,42	208,57	203,74	198,90	194,04	189,18
Gaze naturale din rețeaua de distribuție	206,65	202,60	198,50	194,34	222,18	218,67	215,05	211,36	207,61

Prețul de referință pentru energia termică produsă în cogenerare este stabilit, pentru anul 2014, prin prevederile Ordinului ANRE nr. 78/2013 și pentru anul 2015 prin prevederile Ordinului ANRE nr. 109/2014. Valorile prețului de referință pentru energia termică (fără TVA) pentru anul 2014 în primii patru ani de aplicare ai schemei de sprijin, respectiv pentru anul 2015 în primii cinci ani de aplicare ai schemei de sprijin, în funcție de tipul combustibilului majoritar utilizat în centrală, diferențiate după tipul de consum, pentru populație, respectiv noncasnic sunt prezentate mai jos:

a) energie termică destinată consumului populației

Tip combustibil	2014 Preț energie termică (lei/MWh)				2015 Preț energie termică (lei/MWh)				
	An 1	An 2	An 3	An 4	An 1	An 2	An 3	An 4	An 5
Combustibil solid	86,28	87,98	89,53	90,94	89,83	91,66	93,32	94,84	96,27
Gaze naturale din rețeaua de transport	107,19	109,66	111,89	113,94	121,91	124,88	127,56	130,02	132,34
Gaze naturale din rețeaua de distribuție	133,79	137,15	140,19	142,98	144,74	148,47	151,83	154,92	157,83

b) energie termică destinată consumului noncasnic

Tip combustibil	2014 Preț energie termică (lei/MWh)				2015 Preț energie termică (lei/MWh)				
	An 1	An 2	An 3	An 4	An 1	An 2	An 3	An 4	An 5
Combustibil solid	86,28	87,98	89,53	90,94	89,83	91,66	93,32	94,84	96,27
Gaze naturale din rețeaua de transport	140,24	143,77	146,95	149,88	145,01	148,72	152,06	155,14	158,03
Gaze naturale din rețeaua de distribuție	168,45	172,93	176,97	180,67	168,45	172,93	176,97	180,67	184,17

Prin aplicarea Ordinului ANRE nr. 84/2013 de aprobare a *Metodologiei de determinare și monitorizare a supracompensării activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de schema de sprijin de tip bonus cu completările ulterioare*, producătorii vor returna sumele corespunzătoare supracompensării activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență aferente anului 2014. De asemenea, prin aplicarea analizei de ante-supracompensare, bonusurile acordate producătorilor pentru anul următor vor fi ajustate, după caz, corespunzător supracompensării prognozate pentru anul următor.

Proiectul *Metodologiei de stabilire a prețurilor de vânzare și a regimurilor de comercializare pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și livrată din centrale de cogenerare de mică putere și centrale de microcogenerare*, va fi revizuit în anul 2015 conform prevederilor documentului Comisiei Europene 2014/C 200/01 *Orientări privind ajutoarele de stat pentru protecția mediului și energie pentru perioada 2014-2020 și a Legii nr. 121/2014 privind eficiența energetică*.

Activități cu caracter de monopol în sectorul energiei electrice - tarife reglementate

În conformitate cu prevederile legislative în vigoare, ajustarea **tarifelor pentru serviciul de transport al energiei electrice** are loc la data de 1 iulie a fiecărui an.

Este de așteptat ca tarifele pentru serviciul de transport să rămână în a doua jumătate a anului 2015 la nivelul actual. Includerea în cadrul costului reglementat cu serviciul de transport a impozitului pe construcții speciale, instituit prin *Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 102/14.11.2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal și reglementarea unor măsuri financiar - fiscale*, precum și a impozitului pe monopolul natural din sectorul energiei electrice, instituit prin *Ordonanța Guvernului nr. 5/2013 privind stabilirea unor măsuri speciale de impozitare a activităților cu caracter de monopol natural din sectorul energiei electrice și a gazului natural* ar putea conduce la creșterea acestor tarife cu cca. 1%.

În perioada 15 octombrie – 15 noiembrie a.c., ANRE analizează propunerile de modificare a **tarifelor de distribuție a energiei electrice** transmise de operatorii de distribuție, urmărind modul în care au fost îndeplinite planurile de investiții asumate de operatori, țintele de pierderi proprii tehnologice, veniturile din energia electrică distribuită, din energia reactivă și din alte activități reglementate, precum și nivelul costurilor de operare și mentenanță necontrolabile. Se apreciază că modificările tarifelor de distribuție nu vor fi semnificative în anul 2015. Singurul factor care ar putea influența creșterea de până la 2% a acestora ar putea fi includerea în cadrul costului reglementat cu serviciul de distribuție a impozitelor legale menționate anterior, care cad în sarcina operatorilor de distribuție.

Tarifele pentru serviciul de sistem aplicate în prima jumătate a anului 2015 ar trebui să fie cele aflate în prezent în vigoare. Dar, în scopul asigurării siguranței în funcționare a SEN în vârful de consum de energie electrică din iarna 2014-2015, precum și în contextul lansării de Comisia Europeană a testelor de stres pentru securitate energetică, C.N. Transelectrica S.A. a informat ANRE cu privire la necesitatea suplimentării rezervelor de putere activă și a achiziționării acestora în regim reglementat de la producătorii care dețin grupuri cu posibilitatea

de utilizare a combustibilului alternativ - păcură. Această suplimentare ar conduce la o majorare a costurilor cu achiziția serviciilor tehnologice de sistem, ceea ce implică o creștere a tarifului pentru serviciul de sistem cu cca. 4 lei/MWh în primul trimestru al anului 2015, cu impact asupra prețului energiei electrice la clienții finali de până la 1%. După perioada de iarnă, începând cu al doilea trimestru al anului 2015, tariful pentru serviciul de sistem ar trebui să revină la valoarea actuală, în condițiile revenirii la necesarul de servicii tehnologice de sistem pentru funcționarea SEN în regim normal.

Din analizele realizate până în prezent asupra activității operatorului pieței de energie electrică, s-a constatat că, datorită creșterii volumelor de energie electrică tranzacționate pe piețele centralizate administrate de acesta, au crescut și veniturile încasate din aplicarea tarifului reglementat. În funcție de diferențele dintre costurile și veniturile înregistrate de acest operator în cursul anului 2014, ANRE trebuie să revizuiască, după caz, în conformitate cu prevederile *Metodologiei* specifice, **tariful reglementat practicat de operatorul pieței de energie**, în scopul corectării profitului înregistrat. Se estimează o scădere de până la 5% a acestui tarif, cu efecte nesemnificative asupra prețului energiei electrice plătit de clienții finali.

Stabilirea tarifelor reglementate la consumatorii finali care nu și-au exercitat dreptul la eligibilitate

În conformitate cu prevederile Memorandumului aprobat de Guvern privind eliminarea prețurilor reglementate la consumatorii finali, **în fiecare dintre cele două etape ale anului 2015, respectiv 1 ianuarie 2015 și 1 iulie 2015, aferente Calendarului procentul de achiziție a energiei din piața concurențială pentru consumatorii casnici va crește cu câte 10%, ajungând la finele anului la 50%.**

Clienții finali casnici și clienții noncasnici cu un număr de salariați mai mic de 50 și o cifră de afaceri anuală sau o valoare totală a activelor mai mică de 10 milioane euro, vor beneficia de furnizarea energiei electrice de către FUI în regim de SU.

Pentru consumul clienților finali noncasnici, care beneficiază de SU, se va aplica componenta CPC de energie electrică, avizată de ANRE, achiziționată de FUI de pe piața liberă. Pentru consumatorii noncasnici care nu au dreptul de a beneficia de SU și care nu își asigură energia electrică de pe piața concurențială, furnizarea energiei electrice se va realiza în continuare de către FUI la prețuri majorate comparativ cu cei care au dreptul la SU.

Referitor la prețurile pentru clienții casnici, procentul mediu de achiziție de pe piața concurențială la nivelul anului 2015 va fi de 45%. În această situație, pentru evitarea unor creșteri de preț greu de suportat de către populație (în prezent tariful social se aplică la peste 1 milion de clienți casnici) este de așteptat ca achiziția energiei electrice pe contracte reglementate să se facă numai din surse care să nu conducă la creșteri mari ale prețului mediu de achiziție reglementat.

Solicitarea de aprobare a tarifelor reglementate și CPC aferente semestrului I 2015, însoțită de fundamentarea în formatul reglementat, urmează să fie transmisă la ANRE în cursul lunii noiembrie 2014 (conform *Metodologiei de stabilire a tarifelor aplicate de furnizorii de ultimă instanță clienților finali*, solicitarea se transmite de FUI cu 45 de zile înainte de trecerea la o nouă etapă de dereglementare).

Având în vedere prevederile *Legii energiei electrice și gazelor naturale nr. 123/2013*, în anul 2015 vor fi desfășurate o serie de acțiuni care să sprijine creșterea competitivității pieței cu amănuntul de energie electrică, printre care amintim:

- implementarea mecanismului de achiziție a energiei electrice aferente CPC în regim concurențial, centralizat pentru toți FUI, prin licitație cu preț descrescător;
- implementarea prevederilor regulamentului de furnizare a energiei electrice și concentrarea atenției asupra protecției consumatorilor potrivit prevederilor Directivei 2009/72/CE;
- acțiuni concrete de informare a consumatorilor, inclusiv intensificarea acțiunilor de control al activităților prestate de operatori privind informarea consumatorilor;
- refacerea contractelor - cadru de furnizare a energiei electrice aplicabile clienților finali ai FUI (document de discuție elaborat în octombrie 2014);
- elaborarea unui regulament de preluare de către FUI a clienților finali care nu au asigurată furnizarea energiei electrice din nici o altă sursă (document de discuție elaborat în octombrie 2014);
- refacerea standardului de performanță pentru serviciul de furnizare a energiei electrice;
- implementarea unui format de facturare unic la nivel național și ușor de înțeles de către clienții finali (document de discuție elaborat în octombrie 2014, ca anexa la contractele cadru de furnizare a energiei electrice).

3.2 Gaze naturale

Așa cum s-a precizat și în Acordul Stand-by „reforme cuprinzătoare în sectorul energiei reprezintă un element central al obiectivului de a consolida creșterea în România. Se dorește susținerea investițiilor și livrarea de servicii mai bune în sectorul energiei, prin aducerea prețurilor la un nivel mai apropiat de forțele pieței și consolidarea performanței operaționale și financiare a întreprinderilor de stat care domină acest sector”.

În conformitate cu **Calendarul de liberalizare a prețurilor la gaze naturale** începând cu 1 ianuarie 2015, prețurile de furnizare pentru clienții noncasnici nu vor mai fi reglementate, urmând ca acestea să se stabilească pe piața liberă.

Referitor la evoluția **prețurilor de furnizare a gazelor naturale în regim reglementat** în anul 2015, în conformitate cu prevederile *Legii nr. 127/2014 pentru modificarea și completarea Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012 și a Legii petrolului nr. 238/2004*, ANRE poate stabili începând cu 1 ianuarie 2015, respectiv cu 1 ianuarie 2016 și până la 1 iulie 2021, o structură de amestec import/intern pentru cantitatea de gaze naturale destinată consumului **clienților casnici**.

De asemenea, evoluția veniturilor reglementate unitare și a veniturilor totale unitare ale activității de furnizare reglementată (permise pentru acoperirea costurilor justificate necesare pentru sau în legătură cu achiziția gazelor naturale, comercializarea acestora către clienții finali

pe baza contractelor cadru, încheierea și derularea contractelor de furnizare reglementată), pentru anul 2015, va fi determinată de ajustarea acestora cu următorii factori:

- a. rata inflației;
- b. modificarea costurilor preluate direct datorită unor factori externi și în afara controlului titularului de licență, reprezentând taxe, impozite, altele asemenea, impuse de autoritățile locale și centrale, conform prevederilor legislației în vigoare;
- c. componenta de corecție pentru capitalul investit în anul anterior de reglementare, cu excepția titularilor nou-licențiați, reprezentând imobilizările corporale/necorporale realizate și puse în funcțiune în anul anterior;
- d. costuri neprevăzute, determinate de neîncasarea creanțelor comerciale în anul anterior care cu toate eforturile managementului operatorilor licențiați nu au putut fi recuperate din motive obiective, respectiv din cauza falimentului clientului, în baza unei decizii judecătorești rămase definitivă și irevocabilă.
- e. în primul an al celei de-a patra perioade de reglementare, la fundamentarea veniturilor totale unitare se va avea în vedere și posibilitatea recunoașterii eventualelor diferențe datorate variației dintre cantitatea estimată și cea efectiv furnizată în regim reglementat, doar pentru categoria de clienți casnici, în limita cuprinsă între $\pm 5\%$ (inclusiv).

Având în vedere faptul că la data de 1 ianuarie 2015 va fi liberalizată piața internă a gazelor naturale pentru clienții noncasnici, ANRE a instituit, prin Ordinul ANRE nr. 107/2014, un set de măsuri de ordin legislativ privind furnizarea gazelor naturale la clienții noncasnici în perspectiva eliminării prețurilor finale reglementate pentru această categorie de clienți, având ca scop asigurarea continuității în furnizarea gazelor naturale a clienților noncasnici aflați în prezent în piața reglementată, prin stabilirea regulilor privitoare la derularea raporturilor contractuale, pe fondul trecerii acestora pe piața concurențială.

În acest context este vizată, în principal, notificarea lunară în perioada 1 noiembrie – 31 decembrie 2014, a clienților noncasnici de pe piața reglementată de către furnizorii acestora cu privire la încetarea aplicabilității prețurilor reglementate începând cu data de 1 ianuarie 2015 și la necesitatea încheierii până la data de 31 decembrie 2014 a contractelor de vânzare-cumpărare aferente furnizării gazelor naturale în regim negociat, oferta comercială propusă, precum și informații privind opțiunile clientului noncasnic în situația neacceptării ofertei propuse de furnizor.

Totodată, având în vedere că momentul liberalizării pentru clienții noncasnici este data de 1 ianuarie 2015, pentru asigurarea continuității furnizării gazelor naturale în perioada sezonului rece pentru acei clienți noncasnici care nu au încheiat până la momentul liberalizării un contract de vânzare-cumpărare aferent furnizării negociate, prin acest ordin a fost introdusă o perioadă de tranziție de 6 luni, respectiv 1 ianuarie – 30 iunie 2015, în care clienților noncasnici menționați anterior li se va asigura furnizarea gazelor naturale de către furnizorii actuali, în baza contractelor de furnizare a gazelor naturale în vigoare la această dată, cu excepția prevederilor privind prețul final reglementat, iar prețul facturat acestora va fi prețul din oferta propusă de furnizor.

Practic, prin intermediul notificărilor transmise clienților noncasnici din piața reglementată, cu privire la etapele și implicațiile liberalizării pieței de gaze naturale pentru această categorie de clienți, furnizorul actual va propune acestora o ofertă pentru situația în care clientul noncasnic alege să încheie cu acesta un contract de vânzare-cumpărare aferent furnizării gazelor naturale în regim negociat și va preciza opțiunile clientului noncasnic în situația neacceptării ofertei propuse. În situația în care clientul noncasnic din piața reglementată nu încheie cu furnizorul actual sau cu un alt furnizor, până cel târziu la data de 31 decembrie 2014, un contract de vânzare-cumpărare a gazelor naturale, fie prin negociere directă a prețului și a condițiilor comerciale, fie prin acceptarea unei oferte - tip, acestuia i se va asigura furnizare gazelor naturale de către furnizorul actual la prețul din oferta propusă, începând cu data de 1 ianuarie 2015 și până la data încheierii de către acesta a unui contract aferent furnizării în regim negociat, dar nu mai târziu de data de 30 iunie 2015.

Pentru **activitatea de distribuție**, la data de **1 aprilie 2015**, evoluția tarifelor de distribuție va fi determinată, conform reglementărilor în vigoare, de ajustarea veniturilor pentru cei 39 operatori licențiați, conform formulelor din *Ordinul ANRE nr. 42/2013, cu modificările și completările ulterioare*, cu următorii factori:

- a. rata inflației;
- b. rata de creștere a eficienței activității reglementate;
- c. modificarea costurilor preluate direct determinate de factori externi și în afara controlului titularului de licență, reprezentând taxe, impozite, altele asemenea, impuse de autoritățile locale și centrale, conform prevederilor legislației în vigoare;
- d. componenta de corecție pentru capitalul investit, în anul anterior de reglementare, cu excepția titularilor nou-licențiați, reprezentând imobilizările corporale/necorporale realizate și puse în funcțiune în anul anterior;
- e. costuri neprevăzute, determinate de factori imprevizibili, externi și în afara controlului operatorului;
- f. diferența unitară de venit total datorată variației dintre cantitatea estimată și cea efectiv distribuită în anul anterior;
- g. componenta de corecție a consumului tehnologic.

Toate aceste elemente de ajustare ar putea genera o creștere, în medie, a tarifelor de distribuție de aproximativ 8%, în condițiile în care ANRE nu poate controla evoluția volumelor de gaze naturale efectiv distribuite în anii 2014 și 2015, a nivelului taxelor și impozitelor impuse de autoritățile centrale și locale.

Pentru **activitatea de transport**, având în vedere prevederile *Regulamentului (CE) nr. 715/2009 al Parlamentului European și al Consiliului privind condițiile de acces la rețelele pentru transportul gazelor naturale* a fost aprobată de către ANRE metodologia de tarificare tip "intrare-ieșire". *Regulamentul (CE) nr. 715/2009* stabilește că „tarifele pentru utilizatorii de rețele sunt nediscriminatorii și se stabilesc separat pentru fiecare punct de intrare sau punct de ieșire în/din sistemul de transport. Mecanismele de alocare a costurilor și metodologia de stabilire a ratelor în ce privește punctele de intrare și de ieșire se aprobă de către autoritățile de reglementare naționale.”

Noua metodologie stabilește punctele/grupurile de puncte de intrare-ieșire și tarifele pentru fiecare punct/grup de puncte, modificarea contractelor-cadru pe tipuri de produse și modificarea Codului Rețelei pentru Sistemul național de transport al gazelor naturale.

Prin excepție, al treilea an al celei de a treia perioadă de reglementare (2014 - 2015) va avea 15 luni calendaristice. Prin urmare, al patrulea an al celei de a treia perioadă de reglementare va începe la 1 octombrie 2015.

Evoluția tarifelor activității de transport pentru anul de reglementare 2015-2016 va fi determinată de ajustarea cu următorii factori:

- a. rata inflației;
- b. rata reglementată a rentabilității capitalului;
- c. rata anuală de creștere a eficienței activității de transport al gazelor naturale;
- d. modificarea costurilor preluate direct determinate de factori externi și în afara controlului titularului de licență;
- e. componenta de corecție pentru capitalul investit;
- f. costuri neprevăzute, determinate de factori imprevizibili, precum forța majoră, caz fortuit sau emiterea de acte normative;
- g. componenta de corecție a venitului total;
- h. componenta de redistribuire a sporului de eficiență din a doua perioadă de reglementare;
- i. componenta de corecție a consumului tehnologic.

Toate aceste elemente de ajustare ar putea genera o creștere, în medie, a tarifelor de transport de aproximativ 5%, în condițiile în care ANRE nu poate controla evoluția volumelor de gaze naturale efectiv transportate în anii de reglementare 2014 – 2015 și 2015 – 2016, a nivelului taxelor și impozitelor impuse de autoritățile centrale și locale.

Pentru **activitatea de înmagazinare**, la data de **1 aprilie 2015** se va realiza ajustarea veniturilor pentru cei doi operatori licențiați pentru desfășurarea activității de înmagazinare, conform formulelor din Ordinul ANRE nr. 22/2012, cu următorii factori:

- a. rata inflației;
- b. rata reglementată a rentabilității capitalului;
- c. rata de creștere a eficienței activității de înmagazinare al gazelor naturale;
- d. modificarea costurilor preluate direct determinate de factori externi și în afara controlului titularului de licență, reprezentând taxe, impozite, altele asemenea, impuse de autoritățile locale și centrale, conform prevederilor legislației în vigoare;
- e. componenta de corecție pentru capitalul investit în anul anterior de reglementare, cu excepția titularilor nou-licențiați, reprezentând imobilizările corporale/necorporale realizate și puse în funcțiune în anul anterior;
- f. costuri neprevăzute, determinate de factori imprevizibili, externi și în afara controlului titularului de licență.

Toate aceste elemente de ajustare ar putea genera o creștere, în medie, a tarifelor de înmagazinare de aproximativ 5%, în condițiile în care ANRE nu poate controla evoluția volumelor de gaze naturale efectiv injectate/extrase în anii de reglementare 2014 – 2015 și 2015 - 2016, a nivelului taxelor și impozitelor impuse de autoritățile centrale și locale.

Prețurile finale reglementate pentru clienții casnici vor înregistra o creștere în cursul anului 2015, determinată de ajustarea tarifelor reglementate aferente serviciilor de distribuție, transport și înmagazinare, precum și de evoluția prețului de achiziție a gazelor naturale din producția internă. Creșterea tarifelor aferente serviciilor reglementate va fi determinată de evoluția ratei inflației estimate pentru anul 2015, de recunoașterea imobilizărilor corporale/necorporale realizate și puse în funcțiune în anul 2014, a costurilor de natura impozitelor pe construcții speciale și pe monopolul natural și altele asemenea impuse de stat, pe fondul scăderii constante a volumelor la nivelul întregii piețe, respectiv a volumelor distribuite, transportate și înmagazinate, în condițiile în care sistemele de distribuție/transport/înmagazinare rămân în funcțiune, fiind necesare întreținerea, modernizarea sau înlocuirea acestora, după caz, în scopul asigurării continuității și siguranței în furnizare a gazelor naturale.

Un element esențial, cu o pondere semnificativă în prețurile finale reglementate ale clienților casnici (circa 65%), îl reprezintă prețul gazelor naturale din producția internă, al cărui nivel în anul 2015, necunoscut la acest moment (având în vedere că aplicabilitatea prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 816/2014 se încheie la data de 31 decembrie 2014), va contribui la creșterea prețurilor finale reglementate pentru această categorie de clienți, alături de tarifele reglementate.

*
* *

Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei a implementat pașii programați pentru anul 2014 privind liberalizarea prețurilor la energie electrică și gaze naturale.

În cazul energiei electrice, în anul 2014, în urma analizelor efectuate de ANRE privind costurile și veniturile operatorilor din sistem s-a înregistrat o reducere a prețului mediu de revenire la energia electrică facturată la tarife reglementate și a componentei CPC. O influență pozitivă în reducerea facturii la clienții finali a avut-o diminuarea contribuției pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență cu 20% începând cu 1 ianuarie 2014 și cu 46% începând cu 1 iulie 2014, respectiv implementarea prevederilor legale privind determinarea de ANRE a cotei obligatorii de energie electrică produsă din surse regenerabile de energie care beneficiază de sistemul de promovare prin certificate verzi care a permis menținerea impactului certificatelor verzi în factura clientului final la cca. 35 Lei/MWh.

Aplicarea prevederilor legale și monitorizarea permanentă a evoluțiilor în piața gazelor naturale a făcut posibilă reducerea creșterilor prevăzute în calendarele de renunțare la prețuri reglementate, cu 7% în cazul clienților casnici și cu 17% în cazul celor noncasnici.

Continuarea procesului de renunțare la prețuri reglementate va presupune din partea ANRE o intensă activitate de informare a consumatorilor privind: participarea în piața de energie electrică și gaze naturale, gestionarea optimă a consumurilor de energie, avantajele contorizării inteligente și modalitățile practice de utilizare eficientă a energiei.

Pentru continuarea procesului de armonizare și implementare a legislației secundare adecvate dezvoltării unei piețe interne de energie, ANRE va urmări în continuare aplicarea celor mai bune practici europene în domeniu, adaptate la specificul național, în cadrul unui proces consultativ obligatoriu la nivelul transparenței decizionale.

Numai o reglementare transparentă, stabilă și sigură poate contribui la procesul de consolidare a pieței prin aplicarea de procedee de reglementare inovativă, accesibilă atât pentru operatorii din sector, cât și pentru publicul larg.